

კაჟა ეტზისედი

კლსური
ფსალმუნები

100-გომეული

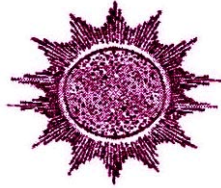

გამომცემლობა „ანიკრსალი“
თბილისი 2019

საქართველოს მწერალთა, მეცნიერთა და
საზოგადო მოღვაწეთა საერთაშორისო აკადემია
„ძალღება-საქართველო“

საქართველოს ეროვნული აკადემია

ჰაჰა ეჭრისული

კოლხური ფსალმუნები

თხზულებათა კრებული
100 ტომად

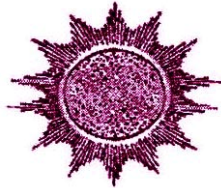
2019

საქართველოს მწერალთა, მეცნიერთა და
საზოგადო მოღვაწეთა საერთაშორისო აკადემია
„ძალღება-საქართველო“

საქართველოს ეროვნული აკადემია

ჰაჰა ეჭრისული

კოლხური ფსალმუნები

ტომი 9

2019

მთ. რედაქტორი

ბუღნაზ ხარაიშვილი

პოეტი, გალაკტიონ ტაბიძის
პრემიის ლაურიატი, ჟურნალ
„ათინათის“ მთავარი რედაქტო-
რი, ჯუმბერ ლეჟავას სახელო-
ბის მეცნიერებათა საერთაშო-
რისო აკადემიის პრეზიდენტი

© ვაჟა ეგრისელი, 2019

გამომცემლობა „**უნივერსალი**“, 2019

თბილისი, 0186, ა. პოლიბახოვსაიას №4, ☎: 5(99) 33 52 02, 5(99) 17 22 30
E-mail: universal505@ymail.com; gamomcemlobauniversal@gmail.com

ISBN 978-9941-26-572-3 (ყველა ტომისთვის)

ISBN 978-9941-26-672-0 (9 ტომი)

* * *

ვაჟა ებრისელი დაიბადა ხობის რაიონის სოფელ ხორბაში. განათლებით იურისტი და ინჟინერია. 1983 წელს დაამთავრა მოსკოვის მასიმ გორკის სახელობის მსოფლიო ლიტერატურის ინსტიტუტი. ორმოცამდე წიგნის ავტორია. თარგმნილი და ცალკე წიგნებად აქვს გამოცემული სახლგარბარეთის ქვეყნების ორმოცდაათამდე ახალგაზრდა პოეტის ღმერთის მცირე ანთოლოგია – „ოქროს მტყვანი“, აღმსანდრა სმირნოვა-კოზლოვას მონობრაფია – „ბრიუსოველი – ალიო გაჟაჟვილი“, ფეოლორ ტიუტჩევის ღმერთი და სხვა.

1993 წელს გამოვიდა პოეტის ათასგვერდიანი, ორი ათასამდე ღმერთის მოგვეელი ერთტომეული – „იქმენ ნათელი“ ხოლო 2002 წელს საქართველოს რესპუბლიკის გამომცემლობა „მოლოდინმა“ გამოცა ვაჟა ებრისელის „კოლხური ვსალგუნები“-ს ხუთტომეულის ათასზე მეტი გვერდიანი პირველი ტომი, რომელშიც ორიათასზე მეტი პოეტური ჟენილეა იყო დაგველი. 2006, 2007, 2008 წლებში გამოვიდა პოეტის მეორე, მესამე, მეოთხე ათას-ათას გვერდიანი ტომეული, ხოლო 2011 წელს დაიგვედა პოეტის მესამე, 1575 გვერდიანი ტომი, რომელშიც 2500-ზე მეტი ღმერთი დასტამველი.

ვაჟა ებრისელის შემოქმედაზე ორმოცამდე მონობრაფია დაწერილი და ცალკე წიგნებად გამოცემული.

ვაჟა ებრისელი საქართველოს და მსოფლიოს რამენი-მე მვენიერებათა აკადემიის ნამველი წვერია... 2016 წლიდან საქართველოს მვერალთა, მვენიერთა და საზოგადო მოღვე-წეთა საერთაშორისო აკადემია „ქალდეა-საქართველო“-მ და საქართველოს ეროვნულმა აკადემიამ დაიწვეს ქართული კო-ეზიის რაინდის, საქართველოს მვერალთა კავშირის, ვაჟა-ფშაველასა და ბალატიონ ტაბიკის პრემიების ღაურაბტის, ღირსების ორდენის კავალერის, ქართული კულტურის ღმერთის მველისა და „ღიოსკურია 2005“-ის, მვენიერების ოქროს ვარსკვლავისა და მვენიერების ღროვის ორდენის მვენიერების, სახალხო პოეტის, საქართველოს მვერალთა მვენიერთა და საზოგადო მოღვეწეთა საერთაშორისო აკადემია „ქალდეა-საქართველო“-ს პრემიენტის, საქართველოს ეროვნული და ვაზისის საწრო-სამვენიერო აკადემიის ვიწვე-პრემიენტის,

აფხაზეთის მმართველობათა აკადემიის პრეზი-აკადემიკოსის, საქართველოს განათლებისა და საქართველოს ეროვნულ და სოციალურ ურთიერთობათა“ „კარპის“, „აიას“ აკადემიების ნამდვილი წევრის, ჩარბლის, ზუბიდიის, სოგის, იყალთოს სა-კაპიტო მოქალაქის, ათას-ათას ხუთასზე მეტმეგრდიანი ტო-მეულების „კოლხური ფსალმუნების“ (ოცდაათიათასზე მეტი ლექსი) ავტორის – ვაჟა ებრისელის ახალი, რჩეული „კოლხუ-რი ფსალმუნების“ ოცდაათტომეულის გამომცემა. გამომცემ-ლობა „უნივერსალმა“ გამოსცა პრეზის ხუთასზე მეტმეგრდი-ანი, უმაღლეს პოლიბრაფიულ დონეზე შესრულებული ტომები. 2019 წლის მიწურულს გამოვიდა „კოლხური ფსალმუნები“-ს 100-ტომეულის პირველი ათი ტომი. დანარჩენმა 90 ტომმა (უკლებლივ) მისი სინათლე იხილა 2020 წელს. გამზადებულია დასაბეჭდად ვაჟა ებრისელის კლასიკური პოეზიის ათტომეუ-ლი, აგრეთვე, პრეზისადგი მიძღვნილი ძარტველი და უცხოე-ლი პრეზების, მმართველობისა და საზოგადო მოღვაწეების (ათასამდე ავტორი) წიგნების (მონოგრაფიების), სტატიების, წერილებისა და ლექსების ოცტომეული და სხვ.

2020 წლის 16 ოქტომბერს გაიმართა ფაზისის (კოლხე-თის) სარო-სამმართველო აკადემიის საერთო კრება, რომელ-მაც პრეზიდენტის ვაკანტურ ადგილზე დია კენჭისყრით ერთ-ხმად აირჩია ამავან აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტი, ცნობილი პრეზი, ძარტული პრეზიის რაინდი, ძარტული კულტურის დესკანი, „კოლხური ფსალმუნების“ 100-ტომეულის ავტორი, იურიდიულ მმართველობათა სააკაპიტო დოქტორი, პროფესორი ვაჟა ებრისელი.

ბაზ. „საქართველოს რესპუბლიკა“,
2020 წლის 22 ოქტომბერი

ჰეაფს მეუღლე – ბილდა სუხიშვილი (მწარალი) და ორი ჰეპიშვილი ზურაბი და დანი (ორივე იურისტი) და სამი შვი-ლიშვილი – ვაჟა, ნათა და ლილუ. იგი – მმცხრე შვილია (შვიდი ძმა და ორი დე).

პოეტის ასტროგული „კოსმიური პოეზია“

ვაჟა ებრისელის შესახებ დიდი ხნის წინაც ვწერდი: „რუსეთში აკაკის და ბალაკტიონს, ღმერთი არ მიუწყენ რომ შეგაღარო. გავხარ ზღვის ღელვას და ნაზ სიონსაც, რომ აზანზარებს ჩემად სამყაროს...“

ამჟამად, როცა პოეტის ზღაპრული კოსმიური „უსაღმუნები“ ჯერ არნახული, ჯერ არ გაბონილი, ხუთასზე, ათასზე, ათას ხუთასზე მმტგვერდიანი „გაჯალლო“, ოქროს ყდაში ჩასმული, ოცდაათტომეული წავიკითხე, ჩემი ძველი აზრი რადიკალურად უარყვავი და... დღეს ძველის გასაბონად ხმამაღლა ვაცხადებ: ვაჟა ებრისელი არც რუსთაველს, არც აკაკის, არც ბალაკტიონს და... არც მსოფლიოს, არც ძველსა და არც თანამედროვე პოეტს არა ჰბავს...

ის პრისტორიული კოლხეთის „ქუთაია“, არმის ჭაღაში მღბარი მუხაა, რომელზეც ოქროს საწმისი ეკიდა (რომელიც გერქნება პი არა, კელაზგმა იაზონმა მღვასთან ერთად რომ გაიტაცა).

დიან, კოლხეთის მითიური ხელმწიფის, ანეტის ხელით ღარგული, ის ურჩხულ მოღარაჟე მუხაა, რომლის ცაღაწვილ ტოტეზე, პოეტმა ოქროს საწმისის „ბონის“ მაგიერ თავისი „კოლხური უსაღმუნების“ იბავეიუვლომელი ასტროგული დაკიდა და გააცოცხლა, მიძინებული, ღავიწყების ნაცარმიჭრილი, არა მართო კოლხეთის, არამედ იმდროინდელი სამყაროს ოცდაათტომეულზე მმტ საუკუნოვანი მითებით, ღმუნღმუნითა და საოცრებებით დახუნდული ისტორია, რაც ჰომეროსიდან მოყოლებული (ძვ. წ. აღ. VIII საუკუნე) არც ერთი ძველის, არც ერთ კალმოსანს არ გაუქმებია.

100-ტომეული... ძველის ბანენის დიდან, XXI საუკუნის რიქრაჟამდე, ასეთი (5-6 სტრიქონიანი) ვილოსოფიური, რელიგიური, მითოსური, ყოველსმომცველი პოეზია, ჯერ-ჯერობით არავის შეუქმნია დღემდე...
კოსმოსში პი...
ღაგოლოს:

„ანეტის ზღაპრულ კოლხეთს, მტრობისა და სიძულვილის გველქვაი მისწოლია... მათ იცინან იმ ოწყება ღმუნღმუნის ისტორია“.

ბუნაზ ხარაიშვილი

პოეტი, ბალაკტიონ ტაბიძის პრემიის ღაურიატი, ჯუმბერ ღმუნაზის სახელობის მცნებარებათა საერთაშორისო აკადემიის პრეზიდენტი

„ბულცინვალ შუნვლი ჟოვულ ქეხას, ჟოვულ ძაბეხას.“

ა. პუშკინი

წინასიტყვაობის მაბიერ
(გაგრძელება)

აშკარაა, რომ „კოლხური ფსალმუნების“ ავტორისთვის დიდი იმპულსია შოთა რუსთაველის შემოქმედება.

ვაჟა ეგრისელი გვეცხადება, როგორც „რუსთველივით ზემხედველი“, „ცის მხიბავი, მაღალი და მაღლად მხედი“.

ჩვენი თანამედროვე პროექტის სურვილი გაცხადებულია სტრიქონებში: „ვეფხვის ზოლებზე დავწერო, რაც შოთას დარჩა უთქმელი“, „შენი ლექსების ფარზე აზიდე სიამაყე და სიბრძნე რუსთველის“, „ჩემს წიგნებში გაწოლილი სტრიქონები კი არა და შოთას ვეფხვის ზოლებია“ (ავთანდილის ისრით ნატყორცნ).

„პოეტს მრავალგზის აქცენტირებული აქვს „ვეფხვის ტყავში გახვეული შოთას სიბრძნე“, „ვეფხვის

თვალეებში იელვებს ფიქრი რუსთველის“, ამბობს სხვაგან.

„მეცხრე ციდან ჩამოფრენილი“ პოეტის იდეალია არა „ხარო და მიწური“, არამედ ვარსკვლავებიანი ზეცით შემოსვა ვეფხისტყავის დარად: „მეცხრე ციდან ჩამოფრენილს, დღის და ღამის ფრთიან მგოსანს, გაკრთობს ხარო და მიწური. ვეფხისტყავად ზეცა გმოსავს, ვარსკვლავებით დაწინწკლული“ (მეცხრე ციდან ჩამოფრენილს).

ვეფხვი სიცოცხლის, სიყვარულის, „კოლხური ფსალმუნების“, უფლის მადლის და მირონის ჭრილში მოიხსენება და უპირისპირდება სოფლიურ მეუფეებს, ბაბილონის ალამს: „სიცოცხლე და სიყვარული და „კოლხური ფსალმუნები“, უფლის მადლით და მირონით ვეფხვის დარად დაწინწკლული, წუხს სოფლიურ მეუფეებს, ვით ალამი ბაბილონის“.

სიცოცხლე, სიყვარული საღვთო სახელებია, „კოლხური ფსალმუნები“ უფლის მადლის მატარებელი წიგნებია. როგორ გავიგოთ ამ ჭრილში ვეფხვის ხსენება? „ვეფხვის ტყავი სიმბოლოა სამეფო ინიციაციისა, ვინაიდან დაკავშირებულია შობასთან და ხელახლა შობასთან.

„გადაჭდობილი ვეფხის ტყავი ნიშნავს შობას, საერთოდ ფორმირებას. ძველ ეგვიპტეში არსებობდა ინიციაციური რიტუალი ტყავში გასვლისა, რომელ-

საც გადიოდნენ ფარაონები და ქურუმნი გასაჭაბუკებლად, სულიერი სიბრძნის მისაღწევად“ (19, 118).

„შაჰ-ნამეს მითიური მეფე ქეიმურსი და მისი ქვეშევრდომნი... გაძლიერდნენ და დაბრძენდნენ მას შემდეგ, რაც ქეიმურსმა ვეფხვის ტყავები შეჰმოსა მათ“ (19, 190).

„ვეფხვისტყაოსნობა“ სიმბოლოა თურანზე, ბნელეთზე გამარჯვებისა.

„ტარიელს მოსავს ვეფხვის ტყავი ვარსკვლავითი, ანუ სამყარო, როგორც სიბრძნის, როგორც მისი უზენაესი გონების განსახიერება“ (19, 199).

ბასილი დიდის „ფიზიოლოგოსში“ ვეფხვი სიმბოლოა ქრისტესი, ხოლო მისი ტყავი მშვენებით ედრება იოსების სამოსს. ამდენად, ვეფხვის ტყავით მოსილის გაგება ფუნქციურად ემთხვევა ჰაგიოგრაფიული „ქრისტესშემოსილის გაგებას“ (13, 200).

ზემოსხენებულ ლექსში ვეფხვი უპირისპირდება ბაბილონის ალაშს, რომლის დევიზია ამსოფლურობა, რაც დაგმობილია აპოკალიფსში.

სხვა ლექსში პოეტი „ქეიმურსივით ვეფხვის ტყავით მოსავს კოლხეთს, რომ დვთის სიბრძნეს აზიაროს“ (დრომ გაავლო ყველას მუსრი).

ასეთი სიმბოლურ-იგავური ხერხით გაეპაექრა ვაჟა ეგრისელი თავის დიდ წინაპარს.

კიდევ რა ასპექტში ართმევს იგი ხელს წინამორბედ გენიას, ეს მომავალმა კვლევამ უნდა ცხადყოს.

ღმერთი საღვთო ნისლში სუფევს და მხოლოდ რჩეულთ, წმინდანთ ეცხადება. ბიბლიაში ასეთები იყვნენ მოსე, გედეონი, აბრაამი.

ფსევდო-დიონისე არეოპაგელი ირწმუნება: „ღვთაებრივი ხილვა მხოლოდ მათ ოდენ გამოუჩნდების დაუფარველად და ჭეშმარიტებით, რომელნი წმიდათაცა და არა წმიდათა ყოველთა თანა წარხდებიან და ყოველსავე ყოველთა წმიდათა მწყურვალობად აღსლვასა ზედა-აღხდებიან და ყოველთავე საღმრთოთა ნათელსა ხმებსა და სიტყუებსა ზეცისასა ქუე დაუტევებენ და ნისლსა მას შეველენ, სადა იგი ნამდვილვე არს“ (31, 224, 10).

წმიდა სვიმეონ ღვთისმეტყველი, წმიდა ნეტარი ავგუსტინე ეზიარნენ უფლის დამაბრძავებელ სინათლესთან შესხედრას.

„ვეფხვი ორმაგ სიმბოლოდ მიიხნევა. სიხარულს, რაც ახლებური ცხოვრების, ჭეშმარიტი არსებობის იმპულსი გახდა.

ნეტარი ავგუსტინეს აზრით, „ღმერთი თავად არს ჭეშმარიტება“ და მისი ხილვისთვის საჭიროა“ გაუბედავი და ანაზდეული გაციხკროვნება გონებისა“ (7, 240).

გამოცხადების „უშრეტი ნათელი“ „სულის თვალით“ იხილვება და დამაბრმავებელია: „ჩემს სულში ჩავღრმავდი მე და სულის თვალითა ჩემითა ვიხილე... უშრეტი ნათელი, რომელიც ამ ჩემს სულიერ თვალს გონებას ჩემსას დასდგომოდა თავს და არა ის ჩვეულებრივი ნათელი, ყოველი ხორციელი თვალი რომ ხედავს, გარნა ძალოვანი უფრო, გაცილებით მოგიზგიზე და მოელვარე, გარეშემო ყოველივე რომ აღუვსია თვისით... თვალი ჩემი დააბრმავა უეცარმა ნათელმა შენმა“ (ნეტარი ავგუსტინე) (7, 245).

წმიდა ეფრემ ასური გვიცნობიერებს: „თუ განწმენდილი ხარ ვნებათაგან, მაშინ შენშია ცა და ამ ცაში ხედავ ანგელოზებს, ნათლით შემოსილებს და მათთან ერთად მეუფეს მათსა“ (32, 230).

„კეთილი სული მზეზე უმეტეს ბრწყინავს და ყოველქამს უფლის გამოცხადებით ხარობს“ (32, 23).

„ვისაც სურს ხილვა უფლისა, განწმინდოს გული, მარადის მისი ხსენებით და განათებული გონებით ყოველქამს იხილავს ღმერთს“ (32, 231).

„ზეციური იერუსალიმი და სასუფეველი ღმრთისა... ჩვენშია დაფარული“ (ლუკა, 17, 24).

„ეს ადგილი არის ღრუბელი უფლის დიდებისა, რომელშიც შეველენ მხოლოდ წმინდანი გულითა, რათა იხილონ სახე თავიანთი მეუფისა და განათდნენ უფლისმიერი ნათელით (32, 231).

„ბნელში მსხდომნო, აღემართენით, გადაიგდეთ ამ-
სოფლიურ ვნებათა უღელი, რათა მიირქვათ ნათე-
ლი, მამისგან გამომავალი“ (32, 233).

„თუკი ყოველთვის საღმრთო აზრებით იქნები და-
კავებული, მაშინ ჭეშმარიტად იხილავ შენს სულში
ქრისტეს ნათელს, დაუღამებელს“ (32, 240).

„სიმდაბლის, ცხოველი სარწმუნეობის მეშვეობით
სულიერი თვალი ღმერთს ხედავს“ (32, 435).

წმიდა მამა უფლის გამოცხადების სიხარულს
გვიზიარებს: „ვჭვრეტ დვთაებრივი ნათლის მშვენიე-
რებას და ვხარობ მისით“ (32, 236).

წმიდა სვიმონ ახალი დვთისმეტყველი აცხადებს:
... „ზნეკეთილთ უხილავთ ნათელი ხორციელი თვა-
ლებით, კეთილსურნელება შეუყნოსავთ, ხმები სმენი-
ათ საკუთარი ყურებით“ (33, 357წმიდა ეპისკოპოს ეგ-
ნატეს გამოცდილებით, ჯვარცმის გამთავისებელი,
შემმეცნებელი ამალღებული სიბრძნისა, გონებით და
გულით ზეცად აღიტყორცნება და ჭვრეტს სულის
საიდუმლოებებს უფლისა ჩვენისა იესო ქრისტესი“
(33, 441).

„ვისაც სიმდაბლე არ გააჩნია, ვერასოდეს მოიპო-
ვებს სულიერ ხედვას. ცხოველი სარწმუნეობის მეშ-
ვეობით სულიერი თვალი ღმერთს ხედავს“ (33, 435).

„გულით ხედავს მგოსანი ხილულსა და უხილავს“
(გულით ხედავს მგოსანს), ამბობს ვაჟა ეგრისელი.

მისი ღექსის ღირიკული გმირი თეთრით მოსილია (თეთრი სიწმინდის ნიშანია) და მოსესავით ნისლში შედის ღმერთის სახილველად: „ელვის ოქრომკედლით ნაქარგს, ისევ იცვამ თეთრ სამოსელს, წვერ-ულვაში გშეენის თეთრი. ნისლში მიხვალ, როგორც მოსე, ხილვად შენი მამაღმერთის“ (ელვის ოქრო-მკედლით ნაქარგს).

პოეტი ირწმუნება: „ნამღვილს კი არადა, ფარულს სხივს იხილავ სულის თვალით“ (ერთი ფასი აქვს).

ამ ბედნიერებას კი მხოლოდ ისინი ეზიარებიან, ვინც ცის ყანას თესავდა და ასეთები ნათელმხილველებად და ნათელმსმენებად წარმოჩნდებიან: „ვარსკვლავთა ოქროს ნისკარტით, კენკავენ დღეთა ციცრები, რაც ცის მინდორზე დათესეს. ძე-იგი გელაციცება ნათელმხილველს და ნათელმსმენს“ (ვარიანტი).

უფლის ტაბლას ნაზიარებს, სულით ნათელდებულს, ანგელოზნი უგალობენ, „მზის თვალი“ (ღმერთი) უმზერს: „სიხარულის გაწყობილი, სასოების გიდგას ტაბლა, ანგელოზნი მღერიან და „მზის თვალი“ გიმზერს ალბათ, ცა და მიწა ნათლისღების ფერია“ (სიხარულის გაწყობილი).

მხეცთან, ბოროტებასთან მეომარი ჭკვრეტს სიონის მთაზე კრავს (ქრისტეს) და ცხვრის ფარას (წმინდა ხალხს): „მიღმა ათასწლეულთა ნათელს მხეცი მიფარავს, რადგან მასთან ვიომე და ვჭკვრეტ:

„მთაზე სიონის მდგარ კრავსა და ცხვრის ფარას“
(ხილვა: სიონის მთა).

როგორც ბიბლიაში, ღმერთის მოვლინება ხდება ცეცხლითა და ნათლის სვეტის სახით: „... მეცხადება იგი ხშირად, ცეცხლითა და ნათლის სვეტით“.

ბიბლიის წმინდა ადამიანებივით, პოეტი ღირსი გამხდარა ეხილა „მზეთამზე“: „ვამბობ მათ გასაგონად (თუნდ მექიშპონ, მეღაონ) ათონსა და ზედაზენს მეც მიხილავს მზეთამზე, ვით ისაკს და გედეონს“ (ვამბობ მით გასაგონად).

„სულიწმინდით, წყლით და ცეცხლით“ მონათლულს, „მზერას აღარ აშორებს ციდან თვალი ნათელი“ (მაშრიყიდან მაღრიბით). გამოცხადების სიხარული მრავალგზის განუცდია პოეტს: „უფლის გამოცხადება: თოლიად და მერცხლადაც, ასწლეულებს მიაპობს, ის შენ გამოგეცხადა, ვით ისაკს და იაკობს“ (უფლის გამოცხადება).

„ცის მხიბაეი“, „მაღალი და მაღლად მხედი“ პოეტი სხვაგან სიმბოლური სახეებით გვამცნობს უზენაესის გამოცხადებას: „ვარსკვლავების ასოებით ცის რვეულში უნდა ვწერო, ჩემი არაგეო და მტკვარო და ვიხილო „მაყვლის ჩერო“ „საუნჯე“ და „წმინდა წყარო“ (ვარსკვლავების ასოებით).

„მაყვლის ჩერო“ მარიამის, „საუნჯე“ და „წმინდა წყარო“ ქრისტეს სახელებია (34, 21).

ნათელმსმენი და ნათელმხილველია, უზენაესისგან განდობილი და ხელდასხმულია ვაჟა ეგრისელი.

გიორგი გურჯიევის აზრით, მხოლოდ შრომის, მოქმედების შედეგია „განდობა“, „ხელდასხმა“, ზიარება, ნათელხილვის მინიჭება, რაც არსებითად, „თვითზიარებაა“. თქვენ იმუშავებთ, იმოქმედებთ და თქვენი გაგება, წვდომის უნარი და დონე ტრანსფორმირდება. ცოტა ხანში თქვენ უფრო „განდობილი“, „ხელდასხმული“ იქნებით. შეუძლებელია კაცს მისცე რამე, რაც მის მიერ უშუალოდ შესრულებული სამუშაოს გარეშე ადამიანის განუყოფელი საკუთრება გახდებოდა. ასეთი „ხელდასხმა“, ჭეშმარიტებასთან ამგვარი ზიარება არ არსებობს. არსებობს მხოლოდ „თვითზიარება“. შესაძლებელია მითითების, რჩევის მიცემა, მართვა, გაძღოლა, მაგრამ არა უშუალოდ ზიარება, ნათელხილვის მინიჭება“ (19, 63).

„თვითზიარების“ უნარით ვაჟა ეგრისელი სხვათაგან არსმენილს ისმენს, მას ესმის ორფეოსის ხმა, ზარი არეოპაგელის და „პასუხი ექსუთა წმინდა გრიგოლ ნოსელის...“

„ოთხი თვალით და ოთხი ყურით“ გამორჩეულს (მითაჟამი), ესმის პელიოსის ეტლის ხმაური, რამზესის ეტლის გრიალი, ანგელოზების გაღოლა, მარადისობის არია, მნათობების ღვთიური ჰიმნი, მზის გულის ფეთქვა, დედამიწის ბრუნვა, ღამის ოქტავა, ოქ

როს არფების წკრიალი, სადღაც, პლანეტების იქიდან გამოღწეული ხმა.

გამოცხადების თეთრით მოსილი წმინდანების გალობის ინტონაციების გამოთავისებულს, ესმის ვარსკვლავთა ქნარების ხმა, მექნარეთა ჰანგები: „ორი ათასი, ვით წამი, გაქრა და... მთაზე სიონის, ისევ ისე დგება კრავი, მისდგომია მზე კარებთან. ვარსკვლავები ქნარს უკრავენ, ვისმენ ჰანგებს მექნარეთა“ (გამოცხადება). ბიბლიიდან ესმის „ესაიას მოთქმა და გოდება იერემიას“ (აღბათ იტყვიან ოდესმე).

სმენას წვდება ხან „ლურჯი ფრინველის“ ხმა, ხან შავი ყორნის ჩხავილი (ღეგენდიდან მოსული).

უფლის ხმად ევლინება ელვა: „ჩვენ ვერ ვიგებთ, მაგრამ ელვად, უფლის ხმები მუდამ ისმის ცად ცნობადის ხედ ასული“ (ხედავს სული).

რერიხივით უზენაესის ხმები ესმის და „კოლხურ ფსალმუნებში“ უკვდავეოვს (ხელთ გიპყრია სიცოცხლე).

თვით პოეტის ორფევსის დარი ხმები ღერწმის ღეროებივით აშრიალებს ვარსკვლავებს, სულს უდგამს უსულო სამყაროს: „შენი ხმა, ვით ორფევსის აშრიალებს ვარსკვლავებს, ვითარც ღერწმის ღეროებს და სულს უდგამს უსულო პლანეტებს და სფეროებს“ (შენი ხმა).

პოეზიის გამო ჯვარცმისთვის მზადყოფ პოეტს იონას ბედს უწინასწარმეტყველებენ სიძულვილის

ძაღლები: „შავეთიდან მოფრენილი, დაგჩხავიან ეს ყორნები... სიძულვილის ძაღლი ისევ დავდავებს: ვით იონა, ვეშაპს მუცლად ეყოლები, „სამ დღესა და სამ ღამეს“ (შავეთიდან მოფრენილი).

ნეტარმა აგუსტინემ გვამცნო, როგორ გაიგონა „თავადის“ (ქრისტეს) ხმა, როგორ იხილა სულის თვალით „უშრეტი ნათელი“ (7, 26-27).

ვაჟა ეგრისელს „გონში საჩუმის“ ანგელოზის და „თავადის“ ხმა მოუხმენია: „ერთხელ პარას ჭალაში, ვჭკერეტი სანაპიროებს მსუბუქ ნისლით შემოსილს. უცებ გონში სიჩუმის თითქოს მეხი გავარდა: მესმა ხმა ანგელოზის, მასთან ერთად თავადის“ (ერთხელ პარას ჭალაში).

„უფლის ხმა რაღაა?“ – კითხულობს წმიდა ბასილ დიდი და ასე პასუხობს: „... ძილში ხომ შერხევის გარეშე ვიმახსოვრებთ ზოგიერთ სიტყვას და ხმას, რომელნიც სმენით კი არ მივიღეთ, არამედ გულში აღგვებუჭდა. მსგავსად ამისა, უნდა მოვიახროთ ის ხმაც, რომელიც წინასწამეტყველებს ღმერთისგან ესმით“ (9, 83).

„ხმა უფლისა უძღურს და დარღვეულ სულში როდია, არამედ მასში, ვინც თავდადებით და მტკიცედ იღწვის სიკეთის ქმნისათვის“ (9, 85).

ვაჟა ეგრისელის ლექსებიდან მოისმის „უკვდავების წყაროს ხმა“, „სიცოცხლის ხის შრიალი“ (უკ-

ვდავების წყარო, სიცოცხლის ხე უფლის სიმბოლოე-
ბია). პოეტი ნათელმხილველივით ხედავს სერაფიტას,
აკრთობს ნერონის შემოხედვა, „გუშინდელივით“ ახ-
სოვს „კაცობრიობის ბავშვობა“.

თანაბრად იმზირება ზესკნელ-ქვესკნელის საი-
დუმლოებებში, ხედავს სულს, სულს ვარსკვლავთა
ცხრაკლიტულში გამოკეტილს: „ზესკნელსა და ქვეს-
კნელს ატანს ჩემი სული, სარვა გატა. თუმც ჯერ არ
აქვს ცაში ბინა. ვჭვრეტ სიკვდილზე ამადლებულს,
განშორების ფრთებით მფრინავს...“

საოცარია მისი ხილვის არეალი: „ვით დღე ღამი-
დან, სიკვდილიდან სიცოცხლე მოდის სხვა სიღურ-
ჯეთი და მე, როგორც პოეტი (სისხლის ყველა უკრე-
დით) მკედრადქმნილ ყოფნას ყოველთვის არყოფნი-
დან ვუჭვრეტლი“ (ბჰაგავად-გიტა).

„სადღაც, ტრანცენდენდენტურში იდუმალად
მჭვრეტელი“, ისმენდა „ციურ გალობას“. პოეტის მა-
რადიული სული წარღვნამდელი, ნოემდელი, პირ-
ველყოფილი ქაოსისა და ზღვის მჭვრეტელი სულია:
„გრიგალი ქვეყნის დასასრულისკენ მიაქანებდა მთვა-
რის კიდობანს და ვარსკვლავები შიშისგან თრთოდ-
ნენ. არ ჩანდა ნოე... და ქაოსიდან მე როცა მოველ,
„მთელი სამყარო ზღვა იყო ოდენ“ (გრიგალი).

უშორესის, უხილავის ხილვისა და მოახლოების
უნარი მხოლოდ სულიერი თვალით მომადლებულთა
ხვედრია: „მარადისობის ჯვარზე გაკრული, მიღმური

სული მეტაფიზიკის, გასახარად და შენდა იმედად ისე ახლოა, როგორც ქიზიყი, როგორც მარისი და ანდრომედა“.

სამყარო პოეტის სულია, მსოფლიო სული, კოლხური ხული, „კოლხური მაჰატა“ (კოლხური მაჰატა).

მარადისობას ელტვის პოეტის მარადიული სული: „მარადისობის ლურჯ ზღვაზე შენი სული, ვით თოვლია, იფრენს, ვერ დაღლის არავი...“ (მარადისობის ლურჯ ზღვაზე).

სულიერ ზეცაში, გრაალის ცაში მჭვრეტელი პოეტი – სამებას ხედავდა: „მთვარე ჩადის... და გრაალის ცაში იხედები ბინდად. და შენ ხედავ დავითივით მამას, ძეს და სულიწმინდას“ (მთვარე ჩადის).

ორგვარი ნათელის შემცნობი, „ნათელში ბნელს დაექებს, სინათლეზე უზემოესს“ (შორს).

მოსესავით მაღალ მთაზე ასვლა და ცეცხლწაკიდებული მაცვლის ხილვა მხოლოდ რჩეულთა ხვედრია: „თუ შენი მზე გაიფურჩქნა, ისე ახვალ მაღალ მთაზე, ცეცხლს იხილავ მოგიზგიზეს მაცვლის ბუჩქთან“ (ვითარც წინაპართა სული).

პოეტის სული უსასრულობისკენ, მეთერთმეტე ცისკენ მიიწევს, „სადაც მხოლოდ სინათლე და ღმერთია“ (სხვა არა). ყოვლისშემძლის მოწოდება ესმის, როგორც ელიაზარს: „... და შენ ყოვლისგამრიგე გხმობს, ვით ელიაზარი“ (როდესაც ცის ტაძარი).

„ნათლის წყარო, „სინათლის ნაკადული“ ასხივოსნებს პოეტს და „ცათა საყვირის“ (ღმერთის სახელია) ხმა ესმის: „ნაკადული სინათლის, ვით მდინარე მოდიდა. ან რაა გასაკვირი, რომ გესმოდა ოდიდან, ხმები ცათა საყვირის“ (ნაკადული სინათლის).

გამოცხადების მექნარეთა გალობის, მამის, ძისა და სულიწმინდის ხმათა გაგონების უნარი მომადლებია პოეტს: „ეშმას მცნებით აღჭურვილი, ბერაგს უძღურების ქარი. ცას სინათლის უველის ბინდი. მაინც ხმები ისმის ქნარის, მამის, ძის და სულიწმინდის“ (ეშმას მცნებით აღჭურვილი).

მოსესავით წმინდა მთიდან მოესმის ღმერთის ხმა: „დღენიადაგ მასზე მლოცველს, მაცხოვარი მუდამ თავის ახლო მოვლიდა. აი, ახლაც უფაროდ და უხმლოდ, მუხლმოყრილი უფალს ვუხმობ და მპასუხობს იგი თავის წმინდა მთიდან“ (დღენიადაგ მასზე მლოცველს).

წმინდა ნიკიტა სტიფატე წერს სვიმეონ ღვთისმეტყველის შესახებ: „წმიდა სვიმეონ ღვთისმეტყველი ღირს-იქმნა ღვთაებრივი გამოცხადებისა, ღვთაებრივი ნათლით განიმსჭვალა და აღივსო... (14, 408). „იგი ღირს-ქმნა უდიდესი გამოცხადებისა, ენით უთქმელი ჭვრეტისა, საიდუმლო საუბრისა, ღვთაებრივ ხმათა მოსმენისა, რაც სასწაულებრივი სახით გარდამოხდა მასზედ (14, 410) ... მოციქულებრივი მადლი

მიიღო, სულიწმინდის ღვთაებრივი ცეცხლით აღინ-
თო. საღმრთო სახელდებათა სიუხვით და განსჯის
უნარით გადაამეტა ყველა მჭევრმეტყველსა და სიბ-
რძნის მწვერვალებს შესწავლა... საღმრთო სჯულისა
და დოგმატების ზედმიწევნით მცოდნე ღვთისმეტყვე-
ლი. ღრმა რწმენით გარდამოვიდა კიდევ მასზე სუ-
ლი სიბრძნისა. მთელი სიცოცხლის განმავლობაში
პტიებდა მასთან ხელთუქმნელი ნათელი.

„...მას ჭეშმარიტად ასულდგმულებდა საღმრთო
ნათელი, ლამპარავით უნათებდა გონებას და სავსე-
ბით ნათლად გამოთქვამდა და წერდა იმას, რასაც
ნათელმხილველის მზერა ხედავდა“ (14, 411).

„...იგი უგალობდა ღვთაებრივს, ბუნებას ზეშთა-ბუ-
ნებრივს“ (14, 413).

წმინდა ბასილ დიდი წერს: „...ღმრთებრივ სმენას
ხმა არ სჭირდება შესაგრძნობად, რადგან გულის
მოდრაობითაც შეუძლია შეცნობა იმისა, რასაც ვით-
ხოვთ... ღმერთს შეუძლია მართლის სისხლსაც მო-
უსმინოს, თუმცა მას არც ენა აქვს და არც ხმა...
უდიდესი ხმა წინაშე უფლისა მართალ საქმეთა გაც-
ხადებაა“ (9, 200). „როცა ჩვენ ღვთის ხმაზე, სიტყვა-
ზე და ბრძანებაზე ვსაუბრობთ, სამეტყველო ორგა-
ნოებით გამოცემულ ბგერებს კი არ ვგულისხმობთ,
არამედ იმათთვის, ვინც სწავლობს, უფრო მეტად ნა-
თელსაყოფად, ბრძანების სახით გვსურს ნების წა-
მისყოფა გამოვსახოთ“ (9, 226).

ხშირად ერთდროულად ვლინდება ნათელსმენისა და ნათელხილვის ფენომენები. პოეტს ხელეწიფება ათასწლეულთა საშოდან ისმინოს და იხილოს ერთი შეხედვით გაუგონარი და დაუჯერებელი: „ისე ახლოს მოისმის ზარის რეკვა ჰეკატეს, თითქოს ათასწლეულთა გზები არ გაელიოს. ნათლად ვხედავ მედეას, აფსირტეს და აიეტს, ფაზისთან ვით ელიან მზის ღვთაება ჰელიოსს“ (ხილვა-მედეა, აფსირტე, აიეტი).

ლექსში „ხილვა: მაცხოვარი“ პოეტი ჭვრეტს მეფე ჰეროდეს გალილეას, იუდეის ბეთლემს, ბეთანიისკენ სამი დღის მკვდარი ღაზარეს აღსადგენად მიმავალ მაცხოვარს, ნაზარეთში ესმის ანგელოზების გალობა: „მეფე ჰეროდეს შიშით გალილეა ზანზარებს, იუდეის ბეთლემში გაშლილია ცხოვარი. უფლის ანგელოზები უგალობენ ნაზარეთს და ვჭვრეტ: ბეთანიისკენ ვით მიდის მაცხოვარი, რომ მკვდრეთით აღადგინოს ხუთდღის მკვდარი ღაზარე“.

ორი ათასწლეულის მერე ეზმანება ანგელოზების მეჯლისი, იოანე ნათლისმცემლის მიერ ქრისტეს მონათვლა იორდანეში: „მეჯლისი აქვთ ანგელოზებს... და მზე თავზე დანათის მიწას, ცრემლით გაღეშილს. ორი ათასწლეულის მერეც ვხედავ თვალნათლივ: იოანე ვით ნათლავს ქრისტეს იორდანეში“ (ხილვა: ნათლობა იორდანეში).

ერთ ლექსში იოანე ზოსიმეს „ქებაი და დიდებაი ქართულისა ენისაი“-ს პერსონაჟებს ჭკვრეტს ჩვენი თანამედროვე პოეტი: „... და ვით ბერი ზოსიმე ვჭკვრეტ: ახალ ნინოს და დედოფალ ჰელენეს, ვითარცა მარიამს და მართას“ (ვიღებ მითებს და ლეგენდებს).

„ხილვა: საული“ დამასკოს გზაზე ურწმუნო საულს შეგვახვედრებს, რომელიც ქრისტეს სასწაულით მორწმუნე, მაცხოვარზე მლოცველ და მსახურღვთის მონად გარდაისახა: „დამასკოს ძველ გზაზე მავალს, ბრმა ურწმუნოს ვხედავ საულს, მერე პავლედ გარდასახულს: მაცხოვარზე გულით მლოცველს, უფლის მონას და მის მსახურს“.

ასევე უხილავს პოეტის სულის თვალს მაცხოვრის ჯვარისმტვირთველი სვიმონ კვირინელი (ხილვა: სვიმონ კვირინელი).

პროფ. ლუარა სორღია

გავრძელება შემდეგ ტომში

მარულა

ხეესურის გოგო არაგვის პირას,
ლოდს თუ მცირე ბორცვს
შეფარებული,
შორით ისმენდა აყალ-მაყალს,
წვიმდა თუ თოვდა.
არრას ხედავდა,
მაგრამ თავის შეყვარებულის
ცხენს,
მარულაზე,
ფლოქვის ხმით ცნობდა.

1971

უხილავის და ხილულის

ადამის ძევ! –

მოსვლის დღიდან,

აქ –

სიცოცხლით იხდი სასჯელს.

ცის ყელში ხარ გახირული,

შენ ერთი ხარ მოდარაჯე –

უხილავის და

ხილულის.

1964

მზავრობა ქვესკნელში

სტიქის¹ ტალღებს მიაპობს
ოქროს ნაგი ქარონის²,
შორით მოჩანს ჭიშკარი –
უკვდავებით შემოსილ –
დიდი მეფის ჰადესის³
აი, ახლა იწყება გზები უღიადესი –
პერსეფონეს კი არა,
ველი ასფელდელოსის⁴.

1961

- 1 – სტიქი – ქვესკნელის მდინარე.
2 – ქარონი – ქვესკნელის ბებერი მენავე.
3 – ჰადესი – სამეფოს მბრძანებელი.
4 – ასფელდოსის ველი – უსამანო მიწისქვეშა სივრცე.

ცვალებადია წუთისოფელი
და როს შორდება კაცი
წვალებას,
ვტირივართ...
როცა უნდა ვმღეროდეთ!
რადგან ზეცაა სულთა საუფლო –
პირაღმა ვაწვენთ მიცვალებულებს,
რომ მარადიულ ცას
შეცქეროდნენ...

2004

შენი სიტყვის „სითავხედემ“ –
ბევრი „ბრძენი“ შეაშფოთა!
ისე, როგორც ავთანდილი,
თეთრონს ხელად დააგელგებ...
მაგრამ მაინც,
ვითა შოთამ,
„შიგან შენთა საბრძანისში,
ვერ აძოვე თხა და
მგელი.“

2012

მთეპი

მოქათქათე ზეწარზე
წვანან მთეპი –
ორსული,
თავზე დაციმციმებენ –
ოქროს მნათთა
გუნდები.
შენ კი ციდან მოსული,
ისევ ცაში ბრუნდები!

2005

გეპერა რწმენის მსხვილი,

სალი კლდისგან ნათალი

შენ...

ისინი სხვას ბჭობდნენ!

და... ებრძოდი „საბჭოეთს“

ციკლოპივით ცალთვალას.

1989

(ვარიანტი)

გაუმარგლავ ცის ყანაში,

კვლავ უტარო მთვარე მოჩანს,

როგორც თოხი –

ოყიანი.

შენი სიტყვა ზღვა არის და...

შენი სიბრძნე –

ოკეანე.

2012

„კოლხურ ფსალმუნთა“ –
ფრთები მიგაფრენს...
არა ჩანს იგი,
ვინც დაგეჴევა!
და რომ ამოდის მზე –
ცის სულია.
იმ ბილიკს მისდევ,
ვითა მჴევაარი,
სადაც არავის არ გაუვლია.

1971

ისე, როგორც ოსია

სიტყვა შენი ყოველი,
ის სიბრძნე და
ის აურა –
უფლის შესამოსია.
და ისე,
ვით ოსია,
შენც „მეტყველებ“ –
იგავურად.

1986

ისევ ბაბილონი

დულს და გადმოდულს ბაბილონი...
და სანამ ღმერთები გაძლებენ –
მიჰყვება ბიბლიის
თემშარას –
ღვთაება მარდუქის* ტაძრები!
„ეთემენანქი“,
„ესანგილა“,
და „ეშარა“.

1979

* მარდუქი – ბაბილონის მფარველი ღვთაება (ძვ.წ. VII ათასწლეული).

*„ვაჟა ევრიხელის, როგორც ნიჭიერი
მგოსნის სახელს მალე მთელი
საქართველო გაიგებს...“*

*იოსებ ნონეშვილი
1961*

ლექსის ყოველი სტრიქონი
ჰგავს მნათთა თვალის
ახელას.

ან ზეცას,
მთვარის ბარძიშით.

რა მსუბუქია...
რა მძიმე!
ტარება „მგოსნის“ სახელის.

1961

მთვარის პალოზე დაბმულია ცა,
ვითარცა კრუხი,
და თავს არიდებს მეტეორებს,
ჭექას და ქუხილს!
მზე როცა ჩავა,
ვარსკვლავების ოქროს
მარცვალს,
საკენკივით დაუყრის მწუხრი.

1960

მოგიტეხიათ სულყველას კინჩხი

(ზოგ-ზოგ მეგრელთ მოძულეთ!)

ცერად უცქერით ცოტნეს გამირობას!

არც ჭყონდიდელი,

და აღარც მინჩხი.

არც „ზარი“ სვანურ,

მეგრულ ენების!

მოგიტეხიათ სულყველას კინჩხი,

რადგან კოლხეთის

გზარავთ ხსენება!

1993

ხარის რქა

ღაე,

ათასწლეულებმა

იალონ და

იბოლონ...

მზეს ცა ჰქონდეს ხარიხად.

შენ,

ვით მთვარის სიმბოლო,

თავზე გედვას ხარის რქა*.

1963

* ხარის რქის კულტი (შუმერი) – „სამარის კულტურა“
(ძვ.წ. VII ათასწლეული).

ისევ „იქმენ ნათელი“

მგრგვინავ ათასწლეულების –
მკერდს შეუშვერს
ქარს და დელგმას,
ბევრი ღამე-ნათევი.
დაგადგება თავზე –
ძეგლად
შენი „იქმენ ნათელი!“

1993

ღრუბლების მცირე ბორცვზე
შემომდგარი.

მთვარე,

თითქოს-და საკაცვა.

საღლაც მივიწყებულ ოხვამესთან¹ –

სითეთრეს ლოცულობს

აკაცია...

მიწაზე – მოკვდავების ისმის მოთქმა,

ცაში – ვარსკვლავების კარკაცია².

1960

1 – ოხვამე (მეგრ.) – საყდარი, სალოცავი.

2 – კარკაცი (მეგრ.) – სიცილი, კისკისი.

ხელმოწივე გილგამეში

კოლხთა დიდი წარსულით
მე ვარ ისევ მშიერი
და ზაფხულის ბნელ-ღამეში
მესმის მოთქმა,
გოდება
შუმერთა ნაშიერის –
დიდ ხელმოწივე –
გილგამეშის.

1960

ღრუბლები

მოულოდნელად მწუხრი დარეკავს,
ჩინჩხვიან ბაძებს
ჩაიცვამენ და
ატირდებიან ჩემი ღრუბლები.
მერე „კოლხური ფსალმუნებით“
სამარადისოდ
მიჭირისუფლებენ...

2013

პუშკინი და დანტუსი

ცაა –

სულთა სასაფლაო,
და მიწაზე ნუ ელიან

ველს –

მთიებით დათესილს.

პოეზია –

ღუელია:

პუშკინის და დანტესის.

1999

მზის შვილი და მზის ნაშობი,
იქარესის –
ღურჯ ჭალაში,
კვლავ დარაჯობ „ოქროს საწმისს“.
სად აეშვი,
იქ დაები!
ქვეყნის სასრულსა და
საწმისს,
ისევ უბნობ იგავებით.

2009

მეფეთა და ვაზირთა

პოეზიის ელემი –

სულ მთლად გააჩანაგეს,

მიტომ ხალხი აზვიროდა!

მაინც ვიღაც ყრუ-მუნჯი,

დიდ „საქმეებს“ განაგებს

მეფეთა და

ვაზირთა!

2013

ცაა – სულთა კავშირი

შორს –

სინათლის იქიდან,
ბნელს წვავენ,
დღეს ანთებენ,

რაც ღამეებს ახშირებს.

მზეა –

გონის ნათება,

ცაა –

სულთა კავშირი.

1969

ათასწლეულთა ქარები –
მღვრიე წარსულში გარწევენ...
ერთად ცეცხლიც...
და ბოლია...
ღვიძლს კვლავ გიგორტნის
არწივი,
ქართული სიტყვის –
გოლიათს!

2009

მურიცხები

ღამის იქით,

სფეროთა,

ყრია ნაყარ-ნუყარი...

ზე – სამყაროს ამყარებს

ჰარმონია –

რიცხვების,

ნათება – მურიცხების*.

1969

* მურიცხი (მეგრ.) – ვარსკვლავი.

ოსრაელი კვ. წ. V საუკუნე

ბაბილონმა ბრძანა და...

ერთიანად მოისრა

ხალხიცა და ტაძრებიც –

ბრძენი სოლომონისა!

და დავითის –

„ფსალმუნებს“

უამი უდგათ გლოვისა.

1989

ესთერი

ეგვიპტის უდაბნოდან მოსულები,
ქრისტეს მწამებლები
მისტირიან

მას,

რაც მათთვისაა ენიგმური!

მთვარე,

თითქოსდა ესთერია*,

სპარსულ მოსასხამში

შენიღბული.

1972

* ესთერი – ტყვე ებრაელი ქალი (ძვ.წ. V ს.) რომელიც სპარსეთის დედოფალი გახდა.

ვარსკვლავები

მზის ფეხის ხმას გაექცევა
ნამი,
ჩამოიხრჩობს თავს აღუბლის
ტოტზე –
პაწაწინა სხივთა ოქროს ყულფით.
ციდან მიწას ჩამოსძახებს
ღ ა მ ე:
ვარსკვლავები –
თვალვებია უფლის.

1964

ასეა წუთისოფელი,
არეოვნის ცოცხით
მიცოცხავს
ყოფნას კარგის და ნასეპის.
ვერ დამშვიდდება
სიცოცხლე,
სანამ სიკვდილი არსებობს.

2010

პოეტს?

რა ვიცი!

მაგრამ ვით რაინდს,

რა ვქნა!

არ გეთქმის შენ საყვედური, –
აპოლონივით გუდავდი პითონს.

და...

ბედნიერი,

ბელს არ ემღერი,

მაგრამ შენ..

ბედი გემღურის თვითონ.

2001

აბრამი და ნოე

(ვარიანტი)

ტაძრები კი ღოცვად დგანან...

ირევიან სიზმრები...

და ცხადები...

ირგვლივ სუფევს სიმყუდროვე!

და ვით აბრამი

და ნოე,

წუთ-წუთ ელი უფლის

გამოცხადებას.

1969

იჰმენ ნათელი!

მაშრიყიდან –

მალრიბით,

ვითა უცხო ფრინველი,

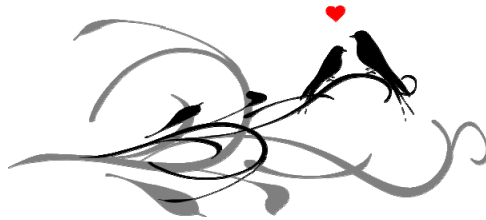
მიიწევა იღუმალ –

შენი ხმის იმპერია...

და... იქნება პირველი

„ეგრისელის პრემია“.

1993

მცხეთა IV საუკუნე

ყველგან ქრისტეს რწმენა

მირიალებს,

მცხეთის ჭაღაა თუ

მინდორია.

არაგვის ტაღღები ჩურჩულებენ:

– წმინდა ნინო...

და მირიანი...

აბიათარი და სიდონია...

1964

ვითა მოსე უამს
სიყრმისას,
წყვდიადით ხარ მოცული,
ეწაფები მზის ღვინოს!
რომ ნათელი იხილო,
ეხლა მისთვის
ლოცულობ.

1962

მეცხრე არა,
მეცხრამეტე –
ზეცის რომ ხარ ბინადარი,
შენ კი არა, სხეებმაც იგრძნეს.
და ამაზე უკეთესს აღვიღს
ვინდა მოძებნის?!

უნდა გაუფრთხილდე სიბრძნეს
უფლისაგან ბოძებულს.

2013

შიშით მეფე ჰეროდეს,
ერთად უცემს ერთი არა,
ოცი გული –
ბეთლემსა და წმინდა დედა
მარიამს.
და რომ აღის ცაში ლოცვად –
ზირაქია და
პავლეა მოციქული,
და ორივე სულიწმიდის ქნარია.

1977

მოულოდნელად ჩამოქურხდა,
და როცა სივრცეს
თვალებს ვავლებდი –
ვნახე ღრუბელი ელვით სახე
დაჩხაპნილი და
დაკეჭნილი.
მერე მწუხრისას ცამ დასავლეთის –
მზე კვლავ ჩააგდო ზღვაში
კენჭით.

1960

მუზარადი გვეხუროს და,
პერანგი კი ჯაჭვის გვეცვას,
მაინც გაჭრის „ის“ თუნდ
ბლაგვი დანით ჭრიდეს!
სანამ აქ ვართ, დავისახოთ
მიწა –
ზეცად.
რომ ცხოვრება მერე აღარ
გაგვიჭირდეს!

2001

ნულარ გაკრთობს მონისლება,
ნეტავი ბედს რად ეძღური?!
ჩემო,
შენი „ფსალმუნები“,
სულ სავსეა ბივრიტით¹ და
ონიქსებით²,
ვით აარონის სამკერდული³.

1994

1, 2 – ძვირფასი ქვები.

3 – სამკერდე ღაფა.

ცა –

სარკეა,

მიწა –

სავარცხელი.

ქარი...

ტყეები გაჩეხილი...

დაუვარცხნელი.

1962

სარვა – ბატა

ყველგან „სამოგზაუროდ“

ისე,

როგორც „სარვა-გატა**“

როს ცა – „ცათანს“ შეუვლი,

შენ,

წინ შემოგეგება –

სულიერი ზეცა და...

სულიერი სხეული.

1969

* „სარვა-გატა“ – სხვა პლანეტებზე მოგზაურობის მსურველი.

ნათლის სვეტად ჩამოსული,
ჭეშმარიტად –
ღვთის რჩეული;
ამომტანი ზღვიდან მარჯნის.
ამაყი და
ღირსეული,
შენ დაჯდები შოთას მარჯენივ.

2014

ვითარცა გვმოდგრავს ეკლესიასტე,
აღარ ძალგვიძს ცის
გამოკიდება!
და ბოლოს გველის გარდაცვალება!
აი,

რა არის ჩვენთვის საჩინო.
ამაქვეყნიურ წვას და წვალებას,
სიცოცხლემ არა,
სიკვდილმა უნდა გადაგვარჩინოს.

2009

ქართული სიტყვა ბრიალებს ალივით
და ერთურთს მისდევს –
სტრიქონთა ქარავანი;
ისე, ვით ყიუინა საგების.
და, როგორც ახალი იერუსალიმი,
შენი პოეზიის გაღავანი,
სულ იასპის ქვითაა
ნაგები.

1982

სიცოცხლის ხე რწმენას შრიალებს,
ურჯულოს
ფოთლებით აალებს
და უნასს ახლოს არ იკარებს!
„იქმენ ნათელი*!“ –
კოშკია გრაალის,
უფლის დაკიდული –
„სამი კარით“.

1993

* იქმენ ნათელი – პოეტის ათასგვერდიანი ერთტომეული
(1993 წ.)

სამი ძმა

ჟამთა მღვრიე დინებას,

ერთად უთხრეს არული

და სამყარო ფარულად,

ისევ ჰყავთ მონუსხული!

ესენია სამი ძმა:

– დიდი „ასომთავრული“,

და მერე კი „მხედრული“

თავის „ნუსხა-ხუცურით“.

1971

ღმერთებმა მარადისობა გაიმეტეს,
რადგან შენ ისინი

გყვარებია.

შენი ლექსები აიეტის –

სპილენძის ჩლიქებიანი ხარებია,

რომლებიც შენი ძველი

კოლხეთის –

დიდ წარსულს ხნავენ...

და თესავენ –

სიცოცხლეს,

სიყვარულს და

სილამაზეს...

1964

ურწმუნოთა შიშთვალით
იყო ცა გათოკილი,
მაინც რწმენა წვეთავდა,
ციდან კაბადოკიის.
საუკუნე საუკუნეს –
გრაალით მიჰკიოდა,
ისე,
ვით ეშენბახი,
ეზოტერულ კიოტას.

1999

აიეტის კოლხეთით –
გაუძელი წვას და
ჯვარცმას...
სანამ ცეცხლი აღს მოგცემდეს,
ხელწაღმა ყრი –
ოქროს მარცვალს,
რომ მთიები აღმოცენდეს.

2004

ოქროს ფრთიანმა შენმა პეგასმა,
პარნასის არა,
მთიდან – ჩე გოლას,
გადაუფრინა კლდეებს,
ქარაფებს,
ჩემო,
აქამდე იყავი მიწის,
აწი იქნები –
„ცის მოქალაქე“.

2013

ვით წინ ათასწლეულების,
როგორც ქალდეას და
ქანაანს,
დღესაც უხილავის ხელი,
გიჭერს რწმენის აპეურებს.
შენი სიტყვა მზის ყანაა,
მანანაა ზიციური,
მშივრები რომ დააპუროს.

2009

გ. ხ.-ს

ვისაც შენი სიყვარული

სჭირს და ვეღარ

განიკურნა

და წვაეს ტრფობის აღმური,

მას უბრუნებ ერთს,

ათასად...

გიხარია, რომ შენს მსგავსად,

სხვა ვიღაცა დარდიანად,

გალობს „კოლხურ

ფსალმუნებს“.

2006

შენს ცის ქვაბში ნაადრევად
თუ გაავდრდა და
გაწვიმდა
და დღე გახდა იაფივით,
მაშინ შენი სულიწმიდა,
ყველგან სიბრძნედ
მიაფინე.

2009

ისე,

ვითა სპეტაკმა,

სიყვარულის თოლიამ,

შენი სიბრძნის გრიგალმა,

ძველ კოლხეთის –

ხვალისთვის,

ბევრი გაიყოლია.

2001

შვიდი ათასწლეულის
მერე, ისევ იელვებს
სიყვარულის გრიგალი...

შენც...

ვით ეზიკიელი,
ზიხარ პონტოს ზღვისკარად
და უშქარი წელია,
აიეტის კოლხეთს რომ
უფენ მზეს და იბავებს.

1974

გრაალის ხსნის წადილმა,
კვლავ გაქცია –
ფაიერფიცად!
ცის ტაძარში ღოცვად ანთებ –
ღვთივ კურთხეულ
„იქმენ ნათელს!“
ვითა მოსე "სჯულის ფიცარს".

1993

თუ ჩემი წერა-მწერალი,
ვით ბადრის,
უსუპს და
ამირანს,
მიმაგდებს სადღაც ჩაბახეთს,
და... დევთ ვერ დავცემ
ნაღარას!
ვიყო ამქვეყნად აღარა...
კოლხთა წარსულში დამმარხეთ!

2014

მთაწი

გაუარდა მეხი...

და სამყარო შეზანზარდა...

თითქოს ელოდა იგი ჩემს

ნიშანს –

მოწყდა ლოდი და ჩემს წინ გაჩერდა!

სიკვდილი –

თვალში შემომჩაჩერდა,

და გამიხარდა,

რომ ვერ შემნიშნა.

1976

ლოცვით მორწყულ ცის მინდორზე,
უხილავი მნათებს თესავს...
შეერთა მთვარე –
ზე – აფრინდა.

ქერუბიმა¹ ისმის მესა²
და გალობა სერაფიმა³.

1961

1 – ქერუბიმი (ებრ.) – უმაღლესი რანგის ანგელოზი.

2 – მესა (ლათ.) – წირვა.

3 – სერაფიმი (ებრ.) ქრისტეანულ რელიგიაში ექვსფრთიანი ანგელოზი.

ენქიღუ და გილგამეში

(ვარიანტი)

ამქვეყნიურ უკვდავებას,
დიდი ბრძოლითა და
ოსვრით,
რომ ეძებდნენ ბნელ ღამეში –
წინაპრები იყვნენ კოლხთა –
ენქიღუც და
გილგამეშიც.

1962

პოეტს პლუტონზე* ბინადარს,
იმედი გკონდეს შენი ცის,
დღეებიც უნდა „გაწურთვნო“!
თორემ მიწიერი საწუთრო,
წამი და...
სიცოცხლეს –
სიკვდილით შეგიცვლის.

2012

* პლანეტა – პლუტონამდე ექვსი მილიარდი კილომეტრი არის.

ვით ლუკას და იოანეს,
კაცს ღვთისმოსავს და
იღბლიანს,
მთვარე გყავს ვითა ძმობილი.
და... „კოლხური ფსალმუნები“,
ვით ბიბლია,
სული წმიდითაა განბრძნობილი.

1994

სიცოცხლე და სიყვარული,
ვინაც ერში დათესა
და სწყალობდა მზე –
ქარიტის* –

ის შენ ხარ და...
საქმე შენი ჭეშმარიტი,
სიტყვა –
სვეტი ნათლისა!

2001

* ქარიტა (ბერძ.) – სილამაზის ქაღალდმერთი.

ადამის ძისთვის რაც მთვარია,
უფალი ჩვენთვის ცოდნას
იმეტებს
და მაინც გვმოძღვრავს ბრძენი
ესია:

უნდა პატივი რწმენას,
იმედებს,
მაგრამ ტრფობა კი უმეტესია.

2001

აიეტის დიდ კოლხეთს,
 წამით თვალი რომ მოჰკრა,
 მზიან ათასწლეულთა –
მღვრიე წარსულს მიაპობ...
 ჰგავხარ ღმერთთან
 მორკინალს,
შენ ბიბლიურ იაკობს.

2007

ცისქვეშე მარად მედინი,
უამი რადგან იმღვრევა,
ვით ესაია,
მეც ვუბნობ:

„აჰა,

ღმერთია ჩემი ხსნა,
ჩემი ძალა და სიმღერა“...

1967

ბარუქს,

მერონსა და

თემანს

უფლის მიერ გადანახულ –

სიბრძნის გზათა

ძიებაში –

ეკ,

რამდენი ღამის თევა –

მოუწია აგარელთა ნაშიერებს:

ბარუქს,

მერონსა და

თემანს.

1973

მარტყოფი, მარაბლა – 1625

შეკრბენ და...

ქართვლის მხედრებმა,

„თამარის დროშა გაშალეს!“

მერე მარტყოფს და

მარაბლას,

თაფხალმიანთ –

მცხედრებით,

მთა-ველი გადააშავეს...

1967

სიკვდილ – სიცოცხლის ჭიდილი,
თურმე ყოფილა კორიდა –
მახვილს ლესავენ ელვიანს.

ვაჟაჲ!

იქ შენი ექვსი ძმა
და მათთან კიდევ ორი-და,
ვინ იცის,
როგორ გელიან...

2014

გარსკვლავთცვენა

ღამის მაღალი ხიდან,

ისე ცვივა მთიები,

კოსმიურმა ქარებმა,

თითქოს უცებ მობელეს.

მთვარე –

ამოსუნთქვაა,

აღბათ ყოვლისმპყრობელის.

1976

მთაწმინდა,

დიღუბე

მთაწმინდა კარგია!

დიღუბეს იწუნებ!!!

თუმც ათოვს ორივეს

ყვავილთა ფიფქები.

რომ მთავარია –

რომ ერთად იქნებით –

აწ და მარადის ბიძა და

დისწული.

1914

ისევ ხორბის სასაფლაო

ლოდებზე დავიწყების ხავსი კი
დაცოცავს,
რაც უფრო დრო მიდის...
თითქოს და ხმა მომესმა
სამარიდან –
ჩემი ექვსი ძმის და
ორი დის.
და...
მომეჩვენა სასაფლაომ,
თვალები უცებ ამარიდა.

2013

უვიცები და რეგენები,
სიბეცესა და
სირეგვენეს,
წამითაც აღარ იშლიან
და სჯერათ სასწაულების.
„რადგანაც უფლის შიშია
სიბრძნე და განსწავლულობა“*.

2004

* ისო ზირაქი (თ. 1, 27, 1, 36.)

შხამით პირწამახული,
გულს ისრები კოდავენ –
ხან მოყვრის და
ხან მგრისა!
შენ კი გრავალს დაექებ,
ვითარცა ხატს,
ხატისა.

2014

კოლხეთის წარსულიდან,
მოხველ, ვით ენმეკარი*,
რწმენა გამოსავს მდიდრული.
მზის შვილი ხარ –
მექნარე,
მეხანგეთა სპეტაკი –
„კრავით გამოსყიდული“.

2009

* ენმეკარი – შუმერთა მეფე.

არ გექნება თვალი სველი,
რწმენის სული,
სიბრძნის გრდემლზე
თუ მოპირე,
ღღე გეწვევა მაშინ დაუღამებელი,
ვით ბრძანებდა,
იოანე ოქროპირი.

2001

დილის ბინდ-ბუნდში,
სოფლად მამლების,
ყვილმა სივრცე
გადაიწვიმა...
მერე,
შორს,
სადღაც აღმოსავლეთით,
ცამ,
მზე ქარივით იმშობიარა,
რომელსაც აჩნდა სისხლის წვეთები
და... აულოკა პირმშოს იარა.

1960

ჯოჯოხეთი მიგელის,

წველია და

ბინდი.

შენი ყოფნის სიგელი –

არის დაბეჭდილი –

ბეჭდით –

სულიწმინდის.

2001

ეკის მთა

იხილეთ ეკის მთა*,

სადაც მთის ქვაბულში,

ჰკიდია მზის ტოლი ღუზა,

რომლის ხნოვანება –

მილიონ წელს ატანს იქით.

რომ აქ პონტომდე,

თურმე,

ოკეანე ღელავდა ატლანტიკის!!!

1963

* ეკის მთა – (სენაკთან ახლო მდებარეობს).

მეცამეტე ცისა და
მნათთა იდუმალებას,
ჩუმად რეკენ ზარები.
მოქათქათე ღრუბლები ჩანან
მთად და სერებად.
დღე ერთია,
მაგრამ შენ,
ცხრაგზის ეზიარები –
„საიდუმლო სერობას“.

1979

ბაზაფხული

ღრუბლებმა შიშით მხარი იცვალეს,
როცა აპრილი კვირტებს ისროდა,
და მერე ელვამ,
 ცას მუცელი ჩუმად
 გაუჭრა.
ჭექა-ქუხილი, ვით ტყუპისცალი,
 ამოუყვანა საკეისროთი.

1958

– აღბათ, სულ მალე მოენატრება
დედამიწისთვის თვალის
შეველება –
ცაში ვარსკვლავებს აღმოხდათ
გმინვა:
ვაჟა ეგრისელს რა ეშველება,
სხვა პლანეტაზე
დაიდო ბინა!!!

2009

ვაი პატრიოტები –
ნაშვირნი ერთიან,
"გლეხისგან" და "მუშისგან",
ახლოს არ გიკარებდნენ;
სწორედ მაშინ,
უშიშრად! –
უღმერთოთა ცხრაკლიტულს –
შეხსენ რკინის კარები.

1975

მარტყოფს,
დიდგორს და მარაბდას –
მტერს მესს სცემდნენ
და ზარავდნენ –
იმ გმირებს ეცვათ რწმენის აბჯარი,
თავზე ეხურათ გამარჯვების
ჯაჭვ-მუზარადი.

1984

ღღე და ღამის შუა გაღებულ –
გადადიხარ მთვარის ბოვას,
ფრთხილობ,
რომ არ გაიღვიძონ
საფლავებში მძინარებმა!
სიწყნარეა...
შენში ბორვავს,
შოთას ვეფხვის მძვინვარება.

2008

თავზე გადგას ნათელი,
არ ჩანს ღრუბლის ნასახი –
რწმენის შვიდი სარკმლით და
ლოცვით განათებული,
შენ ხარ უფლის სასახლე.

2009

ვითა კოლიზეუმი,

მარმარილოს ღრუბლების,

თეთრი იარუსებით,

ზეცა – თეატრია და...

ვარსკვლავები – ოპერა,

სადაც ანგელოზები სცენარს –

ლოცვები ურთავენ...

და... შენ "ფსალმუნებით" კი,

გაახლოვებს რუსთაველს –

"სიბრძნე სოლომონის" და

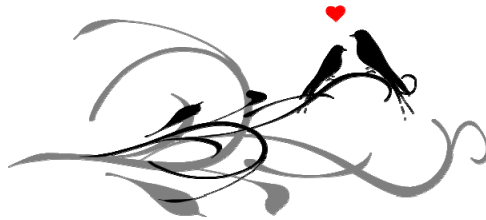
"სულიწმინდის მობერვა".

2012

პოეზიის ტაძარში,
ისე,
როგორც სიმაღლე!
წელმოსრილი კი არა,
მხრებგაშლილი,
ამაყად,
მზისებრ შემოიმაღლე!

1960

ბნელ ქვესკნელში შობილი,
ქარიშხალი ზღვას ყვარობს,
აკრთობს ხილვა
დიუნის.

"გრაალია" – სამყაროს
გონი –
მარადიული.

1969

მეცამეტე ცის დარბაზში,
 უამთა მარადიულობას,
 ისევ გალობს –
 უამთა ქორო.
მთვარე კვლავ მინანობს...
 ღვთისმოსავი –
 სიბრძნით ცხოვრობს,
ურწმუნო კი ა მ ა ო დ.

2004

ცა –

ქვევრია,

მოკამკამე –

ვარსკვლავების ღვინით სავსე.

დილა ახლის სარქველ –

საცობს...

შენ,

მოსვლიდან –

სიბრძნეს ეძებ,

უბიწოს და უთვალმაქცოს.

2005

(გარიანტი)

ჩვენ როცა გარდავიცვლებით
და როს ჩაივლის "ორმოცი",
იმ დღესვე ამაღლდება და
მარადის განსასვენებლად –
ჩვენ სულს მოელის –
ორმო-ცის!

1983

ვარსკვლავების საჩეხელზე
ნახე ღრუბლებსა და
წვიმებს –
ღღეღი ცას ართავენ!
უფლის შიში გვაპოვინებს
სიბრძნის წყაროს –
სათავეს.

1972

ვითარც სული,
უსულო,
სიხუმედ და ქუხილად,
თან გვედევს უფლის ხატება...
მაგრამ სიყვარული კი,
ხილულსა და
უხილავს,
ყოველს აღემატება.

1979

სტოუნჰენჯი

მას სინდისი აღარ ქენჯნის,
ამბობს:

ლექსის მეფეა!

მისი ყველა წიგნი არის

სტოუნჰენჯი¹

ან გიობეკლ ტეპეა².

2014

1, 2 – 11 ათასი წლის წინათ, უზარმაზარი ქვებით
ნაგები კომპლექსური ნაგებობანი (ინგლისი).

შენი ბედის ვარსკვლავი,
სადღაც ჩუმად კიაფობს,
მოსურნე იდილიის.

შენ,
მითიურ ეგრის ძეს,
ვით ბიბლიურ იაკობს,
ღმერთთან გიწვევს ჭიდილი.

1969

მეხის ძახილზე,
ელვის ხემს,
ცა როს გადუსვამს სივრცეებს,
წამს,
მთიებიდან მოისმის
ხმა ბარბითის და
ებანის,
რომელთაც დაბლა ჩამოაქვთ,
მეცხრე ცის საოცრებანი.

1960

დილის მზისებრ მოელვარეს
ცისარტყელა –
ქამრად გერთყა.
და ღამით კი ყურს უგდებდი –
ვარსკვლავების –
ოქროს ჭრიჭინს.
არსთვამრიგემ, როგორ პოეტს,
თავის კალთით დაგაბერთყა –
ტრფობისა და
სიბრძნის ნიჭი.

1989

შორეული წარსულიდან –
ისმენ ქალდეველთა ძახილს:
– ცით მწყურვალი,
მზით მშიერი,
მოსულხარ სხვა პლანეტიდან*
შენ –
ღმერთების ნაშიერი.

1965

* იგულისხმება XII-ე პლანეტა – ღმერთთა და
ნახევარღმერთთა პლანეტა.

30-ე პარალელი

დავიწყება პირს არიდებს
უფლისგან ნაკურთხევ!
ჩინურ კედელს,
და ეგვიპტის პირამიდებს
და ბერმუდის –
"სამკუთხედს".

1968

ისევე ჰყვავის ედემ ბაღი,
მაგრამ საყდრულ სიხუმეში –
არ ჩანს ადამი და ევა.
სივრცეს ფერი დაჰკრავს ღილის.
შენ სიცოცხლის –
ხეზე ზიხარ,
დღეებს ბერტყავ კაკალივით.

1979

ცივი სიშორით გადახურული –
ვარსკვლავები –
არის ტაძრები.
მზე – უფალია ცეცხლით მოხილი.
და მოქათქათე –
ღრუბლის ფთილები –
ლოცვებია ანგელოზების.

1960

✽

შორი ათასწლეულების –
ულრანებში ისევ ვეძებ
და კოლხეთში –
ლეგენდიდან,
კვლავ მოვლავლავ ოქროს რქიან
ხარებსა და ოქროს ვერძებს...
და "ფსალმუნებს",
ვით საგანძურს,
საქართველოს ვუანდერძებ.

1995

მნათობებში ანთია –
ღვთივ სიმწვანე კედლების,
მღვრიე უამთა დინებამ,
რომელიც ვერ მონისლა.
ბიბლიიდან მოისმის:
– ვერარა შეედრება –
სიბრძნეს სოლომონისას.

1963

ჯერ კიდევ შორს აქვს სავალი

და...

თუ იქამდე მივიდა!

გრაალის ოქროს სანათით,

განთიადს –

გამონათებს –

კოლხთა წარსულის მღვიმიდან.

1967

ტიბროს – ევფრატ – ფაზისი

კოლხურ შტოს ეკუთვნიან –
გენით უბვირფასესი,
ერთი ძმა და

სამი და:

კოლხოსის ძე – ნილოსი,
ტანწერწეტა – ევფრატი,
ტიგროსი და ფაზისი.

1977

ისევ "იქმენ ნათელი!"

მშობლიური ცის ჭერქვეშ –
 ღამე თეთრად ნათევი,
 სიყვარულით სნეული –
შენი "იქმენ ნათელი!"*
 (უნდა გავხსნა ფრჩხილები:)
 შორეთიდან მომავალ
ცბიერ ათასწლეულებს –
 გულზე დაადგებათ და...
 ყელშიც გაეჩხირებათ!

1993

* "იქმენ ნათელი!" – პოეტის ათასგვერდიანი ერთტომეული, რომელშიც 2000-მდე პოეტური ქმნილებაა დაბეჭდილი.

კოლხებსა და ლაზ-მეგრელებს

ლათინური??

არც სპარსული,
დამწერლობა "ლურსმული",
მდგრიე ათასწლეულებში,
რომ არის გალურსული
(რომელსაც მე ვუმდერე!)
შტერი კაცობრიობა,
პირველ უნდა უმადლოდეს –
კოლხებსა და ლაზ-მეგრელებს,
ე.ი. შუმერებს.

1979

ასი არა,

მირიადი,

შენში ოქროს მზე დაირწა,

მაგრამ მაინც მიწა მათზე

არ გაცვალე!

თუმცა ჩემო!

სამყაროთა სიმრავლეში,

დედამიწა,

ისე მოჩანს, როგორც ქვიშის მარცვალი.

1973

ვარსკვლავებით მოკვარჩხალე
ღამის ქვაბში –
ბრუნავს ჟამთა მორევი,
დღეები ხსნას ნუ ელიან!
ეს – სიცოცხლე, ის – სიკვდილი,
პოეტისთვის ორივე,
აქ არყოფნის –
ღუელთა.

2013

უსურვაზი

ტყე –
ბაბილონის გოდოლივით
ცისკენ მზირადი,
ლოცვით მიჰყავდა მალდა
უსურვაზს*.
ჩუმად ამცნობდა ფოთოლს –
ფოთოლი,
რომ ტყემ მას ღმერთის ნახვა
უსურვა.

1964

* უსურვაზი – ბაბილო, გარეული ვაზი,
("ველური ყურძენი" – საბა.)

ბაბილონის გოდოლი

ღრეობენ... და ირყევა

ბაბილონის გოდოლი.

ქუს სიმღერა,

ვაშაცა...

ამ დროს მაღალ კედელზე –

უფლის ხელის მტევანი

ქაღდგურად წააწერს:

დღეს სიკვდილი ეწვევა –

ნაბუქოდონოსორის ძეს –

ხელმწიფე ბაღშაცარს!!!

რასაც არეინ მიელის,

და რომელსაც კითხულობს

მენცარი დანიელი.

1969

ძერების და ყვავილოვნების
ბახალეები და ქარდები,
გაგვიტოვებინ ბოლოს ხაროს –
ამაქვეყნად ყოველივე
განქარდება,
მიწამ უნდა შეგვიწყნაროს.

2009

არყოფნის ციდან ჩამოსულები

კვლავ,

აქ, არყოფნის ცას

შევციცინებთ...

და პირს ვისველებთ წუთისოფლის
მწარე ნაყოფით.

სულ მოლოდინის ვსხედვართ

ტოტებზე,

სანამ აგვიშევს ქარი –

არყოფნის.

2010

ნოუმენი

ფაზისივით მშფოთვარე,
რომ გადმოდის ნაპირებს,
ძველ – კოლხური გენია.
შენი "იქმენ ნათელი"! –
გონის ნოუმენია*.

2001

* ნოუმენი (ბერძ.) – ჩასაწვლამი, მისახვედრი.

ზეციურ საუნჯეთა –
 შენ ერთი ხარ მფლობელი,
 მაინც არჩევ ანონიმს!
და ვით ბრძანებს ფლობერი:
პოეზიას განაგებს –
 ღვთიურ "რიცხვთა
 კანონი".

1994

შენი ცა

შენი ცა კი,

სხვა ცაა!

მზეს და მთვარეს სამოსი

ოქრო-ვერცხლის აცვია,

მიტომ ელი ღვთაებრივ

სულს და

ემანაცია*.

* ემანაცია (ლათ.) – რელიგიური – ფილოსოფიური ტერმინი – აღნიშნავს ღვთაებრივ საწყისიდან მოვლი მრავალფეროვნებით გამოსვლას, გამოსხივებას.

მთათა მიღმა მთიები

"დავლურს" ჩუმად უვლიან...

სადღაც ღამის მღვიმეში

მოჩანს მთვარე – ნალევა.

ნეტავი ვინ გამოვა მნათობების

თავსხმიდან?!

ო, რა სასწაულია –

სიბრძნის წყაროს დაღევა –

"კოლხურ ფსალმუნებიდან"

ან "გრაალის" თასიდან.

1994

რისხვა ათასწლეულთა –
გაწვიმდეს და
გათოვდეს,
გწვაგდეს ცეცხლი აღური!
მინც უნდა გახსოვდეს,
მგზავრობა რომ მოგელის –
შორი და...
ასტრალური*.

* ასტრალური (ლათ.) – ვარსკვლავისებური, ცის
სხეულებთან, მნათობებთან მისტიკურად დაკავშირებული.

სიამაყე მთებური,
დიდი წინაპრებისგან
საგზლად გამოგეოლია:
ქართულ სიტყვის მებადურს,
ქრისტეს მხედარ –
გოლიათს.

1993

ლექსებია – ჰერმეტული

პოეტების ქვეყანაში –
შენ,
დიდ პოეტობას ჩემობ!
და ყასიდად ბედს ენდური,
რადგან იცი –
"ციცქნებია",
მაგრამ ჩემო,
ლექსებია – ჰერმეტული*.

1993

* ჰერმეტული – ჰაერგაუვალი (დეკენდარული ეგვიპტელი ბრძენის – ჰერმეს სამგაზის უდიდესი სახელის მიხედვით.)

წმინდა ევრემსა და კავლუს

კელავ ისუნთქავ სიხარულის

ცის "მონაბერ"

ოქროს ქარებს –

შთაგონების მადლში ნაელებს...

უშრეტ –

სულიწმიდის ქნარებს –

წმინდა ევრემსა და

კავლეს.

1968

აპოკალიფსური რიცხვები

დავიწყებას და სიშორეს
მიკარგულნი,
მკედრის მზეს და ნათელს
მიფიცხებიან –
ცაში მოციმციმე
ვარსკვლავები –
აპოკალიფსური* რიცხვებია.

1962

* აპოკალიფსური (ბერძ.) – საიდუმლოებით მოცული.

შენ კოლხი ხარ,
რომელიც,
დეღემას ათასწლეულთა
ერკინა და
ეღავა!
წინ იარე ნიადაგ,
უკან მოუხედავად...
მობრუნება არა ღირს!

2012

შენ,

ნაშიერო იბერის,

რატომღაც დიდი გეგონა,

მცირე ყოფილა სამყარო!

შემოგეჩვია სიბერე,

ჩემო ეზოვ და

სახლ-კარო!

2014

კოლხეთს და ბაბილონს,
არ უჩანს ბოლო და
სათავე!
შენ კი ხელთ გიპყრია,
ვით მარდუქს,
ელვა-ცის ოქროს
სადავე.

1968

ზაგროსის მთიანეთი

ზღვაში ათასწლეულთა –

ხსოვნის ზღვაში

შესცურე,

გულიც გაიმზიანე.

ჭვრეტ: ზაგროსის მთიანეთს*,

როგორც ფშავს და

ხევსურეთს.

1964

* ზაგროსის მთიანეთი (მესოპოტამია) – "კალატ-ჯარმოს" კულტურა (ძვ.წ. VI ათასწლეული).

შორეული წარსულიდან
მოსულმა წინაპრებმა,
ცხრა ზღვა და ცხრა მთა
გადალახეს...
და აი, ახლა,
ამაღლებულებს ბორცვებად
შემოსევიათ ბალახი –
სამყაროს საოცრება!

1962

ულმერთოდ რომ იარები,

მე,

გამიშრო ამან სისხლი!

ეშმაკებმაც მიგატოვეს.

მაგრამ ღმერთმა რომ მოგხედოს,

წამი რაა...

ვეღარ იცდის.

1979

ცა გელის ცის ბინადარს,
მაგრამ მიწა მშობელი,
ღტოლვას ოდნავ გინელებს.
ადარა ხარ ჩვეული ქლესას
და პირფერობას.

შენც,

ვით ნილოს სინელი,
ღღე-ნიადაგ ცხადსაყოფ –
საიდუმლო სერობას.

1989

გაწვალებს კოსმოგონია*

(არა ღირს ფიქრი ამაზე.)

უშნო იყო და...

სამყარო,

შენი აქ მოსვლით,

მგონია,

ცოტათი გააღამაზე.

1960

* კოსმოგონია (ბერძ.) – სამყაროს წარმოშობა.

ქორიბის და სინას მთის

ღმერთმა უწყის, რომ შენ ხარ

მლოცველი და

მხილველი –

ქორიბის და სინას მთის.

უფლის –

მეცამეტე ცის –

მარადიულ სინათლის.

1964

ცეცხლის ფრთიანი ელვის პეგასით,
ღამეთა იქით –
გინდა მოკურცხვლა
დღეები იწვის, ვით ტყე უსურის.
ვერ გაფრინდები,
რადგან კოლხურ ცას,
ხარ მიჭედელი და
მიღურსმული.

2010

პონტოს ბობოქარ ზღვას გასცქეროდა
და უბედობას ტიროდა ბედი.
ცას ფერი ეღო ჟამის და
კეთრის.

სოფლის შარა-გზის გუბეში ეგღო,
მთვარე ისე, ვით
"კოლხური თეთრი".

1955

ძველ კოლხეთის სანაპიროს –
მოადგება უცებ არგო
და გადასწევს ღამის ფარდას,
მითის აკვანს ზღვა დაირწევს.
გაიოცებს წამით ცა

და

ელვის პირჯვარს გადაიწერს.

1954

მეცხრე ციდან ჩამოსული –
ყველა შენი საესავი,
სიყვარულით გსურს
დალახერო.
და ღვთაებრ "ოქროს ნავით" –
ცოდვის ზღვები –
გადალახო.

1959

თათუ

ათასწლეულების მერე,
ფაზისის და ნილოსის,
ძმობა ისევ შემახსენეს –
წარსულ დღეთა გრიგალებმა...
აი, ეხლა,
პონტო დუმს და...
ზღვა კი მარმარილოსი,
კოლხ თათუზე*,
კვლავ რაღაცას,
ჩუმად მეიგაგება.

1962

* თათუ – შემდგომში ნეფერტიტად წოდებული, ეგვიპტის ფარაონი.

ღამის იქიდან ისმის ძახილი:

– ნულარ ჯიუტობ –
ვაჟა ეგრისელ!

ძალით კი არა,

წახვალ იქ ნებით.

აქ დასვენებას ვეღარ ეღირსე,

მგონია მშვიდად –

არც იქ იქნები!

2015

კოლხეთში,

ზღვისკარად გაზრდილი,
შენ მოგკლა ვარსკვლავთა
იარამ.

ქართული მიწა –

გულზე დაიყარე!

და...

მაკედონელივით ხმლით კი არა,
დედამიწა ბალახით –
სიმღერით დაიპყარი.

2014

ვარსკვლავებს იქით...
და მზესთან ახლოს,
დგახარ და ღამაზ
ათასწლეულებს,
ვით ფარაონი, ტანზე იზომებ...
და შენ,
შენს ობოლ კუნძულზე
სახლობ,
მარტოსული და
მარტოხელა,
ვით რობინზონი.

1981

ბათემა

მთვარე მიდის აღსავლით,
ვარსკვლავების მაყარით.
და გუგუნებს ზესკნელი,
ვით სკა ახალ-ნაყარი.
ცა-რა მშვენიერია,
მაგრამ მაინც უმზეოდ,
ჩირად არ ღირს სამყარო.

1958

მთეპუშო

უცებ გადამიფრინა –

კავკასიის მთებისკენ –
მიმქროლაგმა არწივმა.

ა მ ი რ ა ნ ზ ე –

ლეგენდა,
თავზე გადამაწვიმა.

1960

ერთი ვარსკვლავი

(ვარიანტი)

სივრცეები რომ თვალს გაახელენ,
შენ გიხარია სადღაც,
შორეთში,
ერთი ვარსკვლავი* რომ გაქვს "ნაპოვნი",
რომელსაც ჰქვია შენი
სახელი

და...

მას მფარველობს აფროდიტე
და აპოლონი.

2007

* 2007 წელს მსოფლიო ასტრონომთა ასოციაციის გადაწყვეტილებით ვაჟა ეგრისელის როგორც ასტროლატრი პოეტის სახელი ეწოდა ახალ აღმოჩენილ ვარსკვლავს. გაზეთი "ლიტერატურული საქართველო". 6 ივლისი, 2007 წელი.

მაღალია შენი ცა,
ყინვაა და...
დიდთოველობა...
მაგრამ ღმერთი გმფარველობს,
როგორც პოეტ –
ასტრონომს,
ასტროლატრს და
მითოლოგს.

1993

ღაბატუნუს რისხვა ზევსის

მიწის არა, ცის ბინადარს,
დიდი "მოლოდინის"* მერე,
ღაბატუნუს რისხვა ზევსის!
რადგან ჩემო!
პოეტებში,
ვითარცა ჰერმესს,
შენ ხარ სამგზის უდიდესი.

1988

* "მოლოდინი" – ასე ერქვა 1988 წელს, გამომცემლობა "საბჭოთა საქართველოს" მიერ დიდი ტირაჟით გამოცემულ პოეტის ტომეულს.

ნიკოფსიიდან –
დარუბანდამდე,
ქართველი მიწას ხნავდა,
ბარავდა!
რა დიდი იყო სამშობლო ჩემი,
ვასმე!
დღეს როგორ დაპატარავდა!!!

1992

შენს ქართველობას
და რაინდობას,
ათას უამურ ფიქრებს
მიუსევს
და შეგახსენებს უკვე მუასედ –
თავს,
სივერაგე ტარკვინიუსის
და ტრაგედია "ლუკრეციასი"*.

2008

* "ლუკრეცია" – უილიამ შექსპირის (1564-1616) პოემა.

ვითარც აუღებელ ციხეს,
ვინც ჩემს ყოფნას
გარს უვლიდა
და ვინც არა!
ახლა კარის ბჭესთან სხედან,
ვჭკვრებ:
მომავლის –
წარსულიდან
და სიკვდილის სიცოცხლედან.

1960

76 ჴიბნო

ადარ მოისხამ მეწამულ ტოვას,
ადარც სამეფო –
დაიდგამ გვირგვინს,
და "მეუფობას" ცას არ შესტირებ!
თუმცა შენს "კოლხურ ფსალმუნებში"
თვალს ახელს წიგნი –
ს-ა-მ-ო-ც-დ-ა-თ-ე-ქ-ვ-ს-მ-ე-ტ-ი-ვ-ე.

1999

* ბიბლიაში – 76 წიგნია.

შორს –

წარსულის მთებზე მდგარი,
ფერწასული ეგ ნისლები,
გზებს გასცქერიან
გამოვლილთა...

ეგრიხიც და ეგრიხელიც,
აიეტის კოლხეთიდან
და პონტოდან –
ამოვლინდა.

1981

იაყელი

იუდეველთ ნაშიერი,
ვით სისარას "ემსახუროს",
მერე მოსრას და უყელოს,
კვლავ ეძებს, ვით იაყელი*,
"კარვის პალოსა და
უროს".

1969

* იაყელი – ბიბლიური ებრაელი ქალი, რომელმაც ქანაანელ სარდალ სისარას – მუხანათურად "კარვის პალო" ჩაურჭო საფეთქელში.

ძე ხარ პოსეიდონის,
თვალი ქარით გევესება...
უფლის ნებით იცოდი,
აღბათ შუბლზეც გეწერა:
რომ კოლხეთში ლექსების
მოსულიყავ წარღვნად, და
ქუხილად და...
მეწყერად...

1993

კოსმიური მხედარი

სურვილი გკლავს,
ზესკნელში,
ადრე მიძინებული
ვარსკვლავები აყარო
და ურანოსს* ედარო!
რადგან შენ ხარ სამყაროს
კოსმიური მხედარი!

1993

* ურანოსი (ბერძ.) – ცის ღმერთი.

ხორბა

(გარიანტი)

თუმცა შურის ტყვიას უშენენ...

უამი,

მაინც ვერ დაჩაგრავს!

და... ხორბა მხარს დაუმშვენებს –

რუსთავს,

ჭყვიშს,

სხვიტორს და

ჩარგალს.

1993

ანი და ონი

ვითარც ქალდეველი კოლხი,
შორეული წარსულიდან
მოფრენილი წვით და ოხვრით,
ხარ საწყისი და სასრული,
შენ ხარ ანიც¹ და
ონიც².

1978

1, 2 – "ანი და ონი" (აღფა-ომეგა.) – საწყისი და სასრული.

ბრმა სამყარო!

აწ სად ჰპოვებს,

შენისთანა "ველურ" პოეტს!

2014

ბრაალი, ეფუთი და დაო

მძინვარ საუკუნეებს –
ახვევია ქინქლებად
წუთები და წამები...
მაგრამ როგორც სამება,
მარადისობასთან დაობს:
"გრაალი",
"ბიბლია! და –
"დაო*!"

1971

* "დაო-დე-ძინი" (დაო-ძი).

ხიდან –
ჩვენი სიცოცხლის,
ცვივა ოქროს ნაყოფი...
რის ჩინური კედელი!
თხმელის წკნელის ღობეა, –
შუა,
ყოფნას და არყოფნის.

2001

ლოცვად მოუსხამს ზეცას მთიები
და შორეული სივრცე
იტაცებს...

მთვარის ბინადარ მგოსანს –
მთვარის მოსაგს მშვენება და
ჩამოსულა დედამიწაზე, –
“უფლის ბაღის მოსაშენებლად“.

2001

მარადიულ ცის ტილოზე, ხელთ
მზის ფუნჯით
საოცრებებს
ქმნიდნენ უფლის კარნახით:
გოლბეინი,
დელაკრუა,
სეზანი და კრანახი.

1963

ვით მზე დილას –
მღიმარეს, მსურს,
რომ სული აღმომხდეს, რომ
მოგიჩქეს სიყვარულის
იარა.

და იცოდე –
აქ – მიწაზე კი არა,
ცაში არის სამოთხე!

2003

სადღაც ათასწლეულების – ძველ
ჭაღაში,

ვით არესის, დავიწყების
ბუდობს ჰიდრა და ხსოვნა კი მის
მტერია,

სწორედ მას მსურს
გამოგტაცო,

მე „კოლხური მისტერია“.

1974

როს მზემ დასავლით თვალი მიღულა,
მწუხრმა ცის მკლავზე
ვარსკვლავი აცრა
და გამოცოცდა ღრუბლიდან სხივი –
ც ა ხ ც ა ხ ა.
უცებ იქუხა და... ყოველი აქცია
ნაცრად,
ფეხი დაადგა სიმყუდროვემ
მთვარის ნასახლარს.

1968

რა ვქნა!

კოლხური –
„ჩემი ფსალმუნი“, დიდ
მეფსალმუნის – დავითისაც ვერ
დავამგვანე,
აი, ამიტომ მიპირებენ დავას იჭკები.
მაგრამ მე მაინც
ფიქრის არგანით,
ათასწლეულთა უღრანებში
დავაბიჯებდი.

2003

სიცოცხლე,

სიკვდილი, ყოფნა და

არყოფნა,

თითქოს ვივალდის ოთხი სონეტია.

საქართველოში ოთხი პოეტია, სხვა

ათას დანარჩენს,

არავინ იცის –

უამი თუ დაარჩენს.

1993

ხელთ ეპყრა კოლხური მოვარის
ნაჭერი! მიწა ქალამნად,

ჰქონდა ცა ჭერად.

და მეოცეში ზღაპრულ

პეგასით მოვარდა

უკან მოუხედავად...

...თითქოს შორეულ

წარსულიდან –

უცხო მხედარმა,

თეთრი ტაიჭი შემოაჭენა.

2001

რ ა შ ა ე ლ ი ს პ ა რ ნ ა ს ი

პეტრარკას და ალიგიერს,
ძლიერთ...

განა უუნართო,
ყველას ბედი ჰყავდათ გზირად,
თვით „პარნასის“ ფრესკით
მზირალ –
დიდ რაფაელს...

დიდ ანჯელო
ბუნონაროტს.

2000

ხილვა: ხვთისშვილები

ვემას წყაროსთან¹ კოშკი დგას,
ცხრათვალა,

ცას მიბჯენილი

და შიგ კი ოქროს ტახტი დგას,
მორიგე მამა-ღმერთისთვის.

ოქროს შანდლებზე – ოქროსვე

ცრემლია ჩამოდგენთილი:

რადგანაც სტკივათ სახსრები კლდეებს,
დღეებში მიშლილებს...

და ვჭკვრებ „ღარანთან“ ალვის ხეს,

მის ოქროს ჩრდილქვეშ ჩამომსხდართ –
ოქროსფრთებიან – ხვთისშვილებს

1998

¹ ვემას წყარო – უკვდავების წყარო

ჭკუას ვარიგებ...

ლექსები კი არ მიგონებენ!!!

სიტყვები ჩემი ჰგვანან შეთვალულ
ბაღს თუ „რქაწითელს“.

დავბერდი კაცი! და სტრიქონები,
რაგქნა

ვერაფრით ვერ დაგამწიფე!

2000

ლაზარი

„და ესე ენაი? მიინარ არს დღესამომდე,
და სახარებასა შინა ამას ენასა ლაზარე პრქვან“.

იოანე ზოსიმე

გადაურჩა არაბებს,

მონღოლებს და ხაზარებს.

ათას შურსა და მტრობას,

ასი ათას ღიზებას.

და მიინარე ლაზარე

ახლა შენგან მოელის,

კოლხო!

გამოღვიძებას.

1966

სამება

მამა,

ძე და სულიწმიდა,

სამია და არის ერთი,

ისე, როგორც „სამთავისი“,

„სამაია“ და „სამშვილდე“

და არავიც გახლავთ სამი:

ფშაე-ხეესურეთ-მთიულეთის.

1968

ვითა სკა ახალნაყარი,
მიღეთში აღარ ეტევი...
მოსული ურით,

მეთანით!

ხართ ქრისტეს ძვალის მკვნეტელი –
ნაშობნი იქედნეთანი.

1989

ალ-ქინდი და
ალ-ღაზილი

შორ ვარსულში –
გაკრთა ელვა,
თითქოს უფალს ჩაეცინა,
როცა ბოდბებს ყური მოჰკრა:
ალ-ქინდის¹ და
ალ-ღაზალის²,
ავეროეს³,
ავეცინას⁴!

1969

1,2,3,4 – არაბი ფილოსოფოსები

იასხარი და ბელელა

ადამის ძეთა ნაშიერს,
ცხრათავიანი ღვეკების
შიშით რომ აღარ ეღელვა;
სულ გვერდით ეღვა კვირია¹,
იასხარიც² და
ბელელაც³.

1966

^{1,2,3} – კაცობრიობის განმასახიერებელი (ხევსური)
გმირები

ზვირთებზე ამხედრებული,
მწუხრი ნაპირებს მიაღვა.
და ახლაც,

ვითა წინათაც,
ვიღაც ბინდბუნდში კითხულობს
სულელებს,
ზღვის ფსკერზე ბინადართ.

1960

ვითა კოლხი ქრონოსი

შორეული კოლხეთის –
ღვთიურ იდუმალებას,
სულს –
წარსულში ატანდი,
ვითა კოლხი ქრონოსი –
მეფეთ-მეფე ატლანტის.

1965

უსასრულობაში –
სამყარო მარხია,
 არ უჩანს არც თავი,
 არც ტანი.
დღე უფლის სახეა,
 ღამე კი – სატანის.

1961

ტაო-კლარჯეთში

ხუთი საუკუნის მერეც,

ისევ ფიცულობენ ძმის მზეს,

არა მაჰმადსა და

ალაჰს.

და კვლავ ტაო-კლარჯეთიდან –

ცრემლიანი თვალით გვიმზერს:

ჰოშრეთი¹ და მიძნადორი²,

ნუკა³,

ექი⁴ და ჯალა⁵.

1966

1,2,3,4,5 – ქართული ეკლესია-მონასტრები (IV – XVI ს.),
რომლებიც ამჟამად თურქეთის ტერიტორიაზეა

ჯვრები: გუდან-ლაშარის

ქისტო რაღას დააკლებდა

და ან ლეკი – აშარი.

მაშინ,

როცა ფშავ-ხევსურეთს,

დღენიდაგ მფარველობდნენ

ჯვრები –

გუდან-ლაშარის.

1965

ქუბალე¹

ბაბილონის გოდოლის
ცად მდგარ რვავე სართულის
კედლებს მკერდზე ეწერათ
სიტყვა კოლხურ-
ქართული:
“ქუბალე!”

1982

¹ „ქუბალე“ (მეგრ.) – შემოგველე. პეროდოტეს (ძვ. წ. IV ს.) ცნობით, გოდოლის სიმაღლე იყო 90 მეტრი. საძირკვლის სიგანე 180 მ. პირველი სართულის სიმაღლე იყო 33 მ, მეორის – 18, მეშვიდის – 15 და ა. შ. გოდოლის მშენებლობაზე დაიხარჯა 85 მილიონი აგური.

ვითარც ადრე,

ქვესკნელი

ბნელში, ისევ ისეა,

მაგრამ, მწამს „ოდისეა“,

ჩუმ სიხარულს განიჭებს,

რადგან იცი, სიზმრების

სახილველად ეწვევი

შენ ჰადესის კარიბჭეს!

1984

რომ დაგავიწყონ წარსული
და მასთან ერთად ეგრისი,
დღეს არის ამის მცდელობა!!!
და ვით იტყოდა ტიციან,
მათ დიდებულად იციან:
დღევანდელ საქართველოში,
ძნელია ეგრისელობა!

2014

ეზოთერიკულს მისდევდა ბილიკს...

ღამე უღრანში –

უჭირდა პოვნა.

და მერე გვიან...

სამოთხის კარი,

გაუღეს...

მაგრამ არ ახსოვს ხსოვნას.

2011

იყო სარგონ მეორე¹,
მან ესროლა მზეს შუბი!
და მას მერე მოისმის
ციდან წყევლა-ჩივილი:
ხალდე² და თეშუბის³,
ცეცხლისმფრქვეველ შივინის⁴.

1979

¹ – სარგონ მეორე – ასურეთის მეფე (ძვ. წ. VIII ს.).

² – ხალდე – უზენაესი ღმერთი ურარტუს ღვთაებათა პანთეონში (ძვ. წ. IX ს.).

³ – თეშუბი – ამინდის, ჭექა-ქუხილის ღმერთი.

⁴ – შივინი – მზის ღმერთი.

მიიმდერის სიყვარულს
ისე,

ვით ავთანდილი,
ქვეყნად ვერ დაეტია.

პოეტია ნამდვილი,
მაგრამ მაინც პოეტზე
ერთი ადლით მეტია.

2014

ბენეფიციუმი

ქართული ცისქვეშ დამენათევი
პოეზიაა შენტვის –
ელვით გასანთლული ყულფი.
და მაინც...
“კოლხური ფსალმუნები“
და იქმენ ნათელი!“
ბენეფიციუმი¹ უფლის.

2001

¹ ბენეფიციუმი (ლათ.) – წყალობა!

**არამსუტუ – ამირანი –
პრომეთე**

ლეგენდებიდან მოსულნი –
მითებს და ლეგენდებს
ერთუიან,
ვინც უცხადებდა ომს ღმერთებს.

სამია,

მაგრამ ერთია:

არამსუტუ –

ამირანი –

პრომეთე.

1969

სადაც მარადისობის
გზაზე,
კვლავ მიგაცილებს
 მზითმოსილი ეოსი¹.
ვერრას გიზამს მაცილი² –
ღვთის საჭურვლით
 შემოსილს!

2001

¹ – ეოსი (ბერძ.) – განთიადის ღმერთი

² – მაცილი (ქართ.) – ავი სული, ღემონი

მარად მედინი მზის და
სიცოცხლის
ხელებით აკვანდარწეულები
რომ დგანან ფეხზე,
ქართვლის მთებია.
ბრძოლით ჩავლილი ასწლეულები –
ძველ კოლხეთისკენ –
ისევ ისე იხედებიან...

1969

იასპით და აქატით

განვლე ასწლეულები
და იქიდან –
 აქამდე,
მოხვედი უფლის ხმობაზე –
და შენ ააგე სასახლე:
იასპითა და
 აქატით,
ანთრაკითა და ტოპაზით.

2004

ყველა გზა ალბათ იქ უხვევს
და ჰყვავის მზე და
იელი.

მგოსანო, შენი სახელი,
სამყაროს გადაიელვებს,
მეხივით გადაიქუხებს.

2014

მიმწუხრისას წუხელ მოვარემ,
დარახტული ვარსკვლავების
გადუქროლა ცას ამალით.
და არ დაუტოვა დამეს
გულში
ბნელის ნატამალი.

1967

ისე, ვით სიცოცხლე,
სიკვდილიც შენ გშია
და გსურს წარსულის
ღანდები აყარო!
რადგანაც სამყარო შენშია,
შენა ხარ სამყარო.

2002

ვითარც ათასწლეულების
წინათ,
ახლაც წარმართების –
მონაბერი ქარიშხალი,
ისევ ისე ქრის ტიალი,
მაგრამ ქრისტეს გაჩენამდე,
მე ვიყავი ქრისტიანი.

1973

ამირსპასალარი

ადამის ძის ნაშიერი,

ამ მიღეთში

არსად არი,

კაცი უფლის მოვლენილი:

სიბრძნის ქვაზე აზრის ღესვის!

შენ ხარ ამირსპასალარი,

სპა – მრავალი ქართულ
ღექსის.

2009

მიქაბამრიო

სადღაც,

მიუვალ პიტალოზე,

ეს ჩემი მცირე ნანადირევი,

ვითარცა აქ,

ისე

იქაც გარო,

სად ვარსკვლავების ქინკლა ირევა,

მიქაბამრიო!

2004

ქ ა მ ა ნ დ ა რ ი

ღამეებმა შენ დაგსაჯეს,
თუმც სიყვარულს
ვეღარ გტაცებს,
ვერც დარი და ვერც ავდარი
და სიტყვაში –
სიტყვას აჯენ,
ვით ოსტატი ქამანდარი¹.

2003

¹ ქამანდარი – კარგი მსროლელი

ადამის ძის ისტორია,
თუმცა ბრძოლითა და
დავით,
მაინც მართლის ბილიკს მისდევს,
რადგან იცის,
ვით აბრამი,
ქალდეველი იყო ქრისტე.

1979

გახენის დღიდან სივრცეებს –
აწუხებთ ვარსკვლავთა იარა.
და მიტომ ცა მიწას
არ ყვარობს.

უკოლხეთოდ, საქართველო კი არა,
უწარსულოა –
სამყაროც.

1969

ღრუბლების ზვიროთები დელავენ
მთვარეში

და მების ძახილზე

ფრთხებიან...

ფიქრის ზღვა არ ყოფნით სათარეშოდ
შენს ლექსთა სტრიქონებს,
ალბატროსების ფრთებიანს.

2001

ჩე გოლა

ჩე გოლა¹ –
მთა გახლავთ მონსალვატის²,
სადაც „კოლხური ფსალმუნები“,
ვით ტიტურელის გრაალის ტაძარი,
(რომელსაც ოქროები ამშვენებენ),
სულ ბივრიტითა და
ონიქსის, –
ნათალი ქვებითაა ნაშენები.

1999

¹ – ჩე გოლა – (მეგრ.) – თეთრი მთა (სამეგრელოში)

² – მონსალვატი – მთა იერუსალიმში

მწუხრისას ცის ბილიკებით,
ოცნება შორს გამიტყუებს –
(დამაძალებს სხვათა მტრობას!)
ვით აღრე,

ეხლაც თავს ვიტყუებ,
ვინა თქვა ჩემი პოეტობა?!

2004

სიცოცხლის კიბეებით ჩამოდის ზამთარი,
და თოვლი მოუშვია

თმა-წვერივით,

თვალეში სინათლით ევსება.

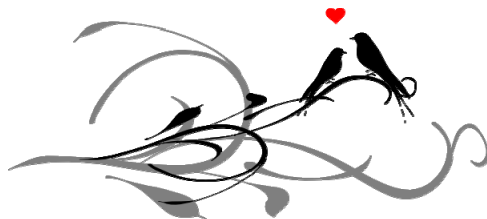
მდინარეები –

პოემებია,

ნაკადულები – ლექსები,

მთების ცრემლებით დაწერილი.

1962

ვითარც კოლხურ მზის ნაშიერს,
ათასწლეულია –
ბარე ოცი,
სფეროები რომ თავზე მეველებიან.
ჩემი საფლაფია –
მთვარის ბორცვი,
ვარსკვლავები –
ანგელოზთა ცრემლებია.

2005

ფაზისის არა,
სადღაც ნილოსის
მიღმა,
ასი ათასწლეულის,
ჩემი სამშობლოს შორეული ბედით
სნეული –
ფიქრი დაეძებს იქ მოსახლე
კოლხთა საცხოვრისს
და გზას უნათებს მადლი
მაცხოვრის.

1977

ჩამავალი მზის ხვინჭა სხივები,
მიწას კი არა,
 ზეცას ათბობენ,
თუმცა ღრუბლები ჩანან ჭყინტები.
სადღაც შორეთში –
 ერთი ვარსკვლავი
მთვარის სარკმელთან კვლავ იჭყიტება.

1964

100 000

აბაზებმა და მაჰმადხანებმა,
ზღვისკარად მღვარი ჩემი
მამული,
ბევრჯერ დამიწვეს და ამიოსრეს...
მიწიდან აღგვას დღესაც
ლამობენ.

მე,

საქართველოს –

უძველეს კოლხეთს,
ასი ათასი ფსალმუნი ვუგალობე...

2009

ეს სამყარო მთელი –
ხელისგულზე მიზის.
ვღგაგარ უფლის ჩრდილში
და შევყურებ შიშით,
„იქით“ გადაფერდილ
პირამიდას პიზის.

1984

მეხი – მეს მისღევს,
ქუხილს – ქუხილი...
და ცის ველ-მინდვრებს
ოქროდ გადაშლილს,
კვლავ ანიაკებს და აპარტახებს.
ზღვა კი ისევ წევს
ღელვის აკვანში,
წყვეტს ქარიშხალი ზვიროთა
არტახებს.

1962

მიწისგან არა,
ცისგან შთაბერილ
სულს,
რად ამძიმებს ხორცის
სიმძიმე,
სააქაოში სულდგმულთაგან იცის არაგინ!
ბნელში რატომ დგას მთვარის
კარავი,
და ან ვარსკვლავი ჩუმად ვარსკვლავს
რად შესციმციმებს?!

1969

სიცოცხლე არა,

სიკვდილია თვითონ უკვდავი,
მიტომ არ ესმის მოკვდავთ

მუდარა.

ფეხდაფეხ დაგვდევს სულთამხუთავი,
მიწა –

კუბოა,

ცა კი – სუდარა.

1971

სვანეთში

– თავზე ჭერი გვენგრევა –
ისმის შორით
 ღამ-ღამით –
განწირული ძახილი –
 მესტიაში – ლაღამის,
მუღახში კი –
 ღახირის.

1974

ბორხესი და მარკუსი

ღამის ლაბირინთებში
თვალს გჭრის ბრწყინვა
“სარკესი“
და ჭერეტ სულ სხვა სამყაროს –
ათასფერად დაკემსილს.
სადაც სული ტრიალებს –
ბორხესის¹ და მარკუსის².

1976

¹ – ხორხე ლუის ბორხესი – არგენტინელი მწერალი
და პოეტი (1899 – 1986)

² – გაბრიელ გარსია მარკესი – არგენტინელი მწერალი

ყოფნაც და არყოფნაც,
ორივე ერთად შეფსკვენი
და რაც იყო, სულ ითქვა.
უხილავი არ დარჩა
ზესკნელი და ქვესკნელი,
შენს ყოვლისმჭვრეტ გულისყურს,
ყოვლისმხილველ –
სულის თვალს.

2004

მწუხრის კართან ხეები,
ჩუმაღვე გაილანდნენ,
თან წაიღეს ორო¹.
ღამე უსმენს დილაძვე,
ვასაკების „კვა-კვას“ და
ბაყაყების ქოროს.

1960

¹ ორო (მეგრ.) – ჩრდილი

ოსირისი და იზიდა

ღღე და ღამე ნიადაგ
გვტყორცნის მზერას –
 ისრიანს,
და ჩვენ ფიქრს რომ იზიდავს –
 მთვარე –
ოსირისია¹,
 მზე – მშობელი იზიდა².

1966

¹ – ოსირისი(ბერძ. ეგვიპტ.) – მცენარეულისა და ნილოსის ღმერთი

² – იზიდა(ბერძ. ეგვიპტ.) – ნაყოფიერებისა და დედობის ქალღმერთი

ქვეყნის ორომტრიალში –
თავი არ დაიბერეს
ბერძნებმა და...
უძღვნიდნენ,
ვითარც ღმერთებს, სიმღერებს...
ქვეყნად პირველ მოსახლე –
ქალდეველებს, –
იბერებს.

1984

შორ წარსულში პელაზგი
ბნელში სანთელს უნთებდა:
ნერეიდას¹,
თემიდას²,
ჰერას³,
ვესტას⁴,
ქარიტებს⁵.
დღეს კი პრეისტორია,
ნეტავ,
პირს რად არიდებს?!

1977

1,2,3,4,5 – (პელაზგ.) – ღმერთები

ქართული სული

სულს საფრენად სამყაროს სივრცე
ეპატარავა

და უსაზღვრო საზღვარი ცოტა
იქით გასწია,

სადაც მიჭედელია ცა –

კოლხური ანბანით –

და მარადის უეამო დღე მეუფობს
მზიანი...

ჩაუქროლა პლანეტებს,

განედ-მერიდიანებს,

ზღვებს,

ბერძუნის კუნძულებს,

სკნელებს, ანდებს,

უდაბნოს...

და საგანედ ირჩია ჩე-გოლა¹ და

შამბალა².

1973

¹ – ჩე გოლა (მეგრ.) – თეთრი მთა

² – შამბალა – წმინდა სულების საგანგ

ხილვა: ქსენოფონტე უაზისთან

აფრაგაშლილს ვხედავ გემებს,
ზღვაში ჩაყრილთ,
ვით ნაფოტებს.

იქვე მდგარი ქსენოფონტე,
ბრძოლით მსურვალ შუბლს
იგრილებს.

და წაღეკვით ემუქრება –
მოსინიკებსა¹ და
დრილებს².

1971

¹ – ქსენოფონტე – ბერძენი მწერალი და სარდალი

² – მოსინიკები, დრილები – ქართველური ტომები

ზღვის მეუფობამ და
მზის შეიღობამ,
მიწიერ მითებს გადაამეტა
და არ წამოგცდეს მღურვა გამჩენის.
რადგანაც უცხო –
შენ ხარ პლანეტა,
დიდი ხნის მერე აღმოსაჩენი.

2009

სკვითები ლაზიკაში

როს პარტიელთ წარსტაცეს
გვარი სასანიდებმა,

მაშინათვე ლაზიკის

სახელსა და დიდებას:

ფაზისსა¹ და პიტეუმს²

მზე ჩაუქრეს სკვითებმა³.

1972

¹ – ფაზისი – ფოთი

² – პიტეუმი – ბიჭვინთა

³ – სკვითების შემოსევა – 225 – 260

ჩილდირთან და მაკრიალთან

ათასი წლის სიშორიდან –

ჩილდირთან და

მაკრიალთან –

გესმის ჩუმი საუბარი:

მეგრელების და

ლაზების,

„თმახუჭუჭა“ ლამაზების –

სანის,

ზანის და

სუბარის.

1967

ყოფნის ტყეში ვჭვრეტ:

სიკვდილი –

მეტყევე,

ცხოვრების ხეს ჭრის და...

ცვივა ნაფოტი.

ჩვენ კი კვლავ არხეინად,

ათას დარდით გაფოთლილს –

მივუყვებით –

არყოფნის ხეივანს.

2001

ღისტიძე

I

(კაულბახი¹: „მარადიული ურია“)

არავინ იცის, სად გარბის,
გზები ვინ აურია?! კაულბახის მზით
ნაწერ –
“მარადიულ ურიას“.

II

(მაზაჩო²: „სამოთხიდან განდევნა“)

განვლო წელმა რამდენმა, მაინც
ბრწყინავს მაზაჩოს
“სამოთხიდან განდევნა“.

1972

¹ – ვილჰელმ კაულბახი – (1805 – 1874) დიდი გერმანელი მხატვარი

² – მაზაჩო (ტომასო დი ჯოვანი დი სიმონე კასიო (გვიდო) –1401-1428 – დიდი იტალიელი (ფლორენცია) ფერმწერი

სარჩევი

მარულა.....25

უხილავის და ხილულის.....26

მგზავრობა ქვესკნელში.....27

*** (ცვალებადია წუთისოფელი).....28

*** (შენი სიტყვის „სითავხედემ“).....29

მთები.....30

*** (გეპყრა რწმენის მახვილი).....31

*** (გაუმარგლავ ცის ყანაში).....32

*** („კოლხურ ფსალმუნთა“.....33

ისე, როგორც ოსია.....34

ისევ ბაბილონი.....35

*** (ღექსის ყოველი სტრიქონი).....36

*** (მთვარის პალოზე დაბმულია ცა)....37

მოგიტყვიან სულყველას კინჩხი.....38

ხარის რქა.....39

ისევ „იქმენ ნათელი“.....40

*** (ღრუბლების მცირე ბორცვზე).....41

ხელმწიფე გილგამეში.....42

ღრუბლები.....43

პუშკინი და დანტესი.....44

*** (მზის შვილი და მზის ნაშობი).....45

მეფეთა და ვაზირთა.....	46
ცაა – სულთა კავშირი	47
*** (ათასწლეულთა ქარები).....	48
მურიცხები.....	49
ისრაელი ძვ. წ. V საუკუნე	50
ესთერი	51
ვარსკვლავები.....	52
*** (ასეა წუთისოფელი)	53
*** (პოეტს?).....	54
აბრამი და ნოე	55
იქმენ ნათელი!.....	56
მცხეთა IV საუკუნე.....	57
*** (ვითა მოსე უამს სიყრმისას).....	58
*** (მეცხრე არა).....	59
*** (შიშით მეფე ჰეროდეს).....	60
*** (მოულოდნელად ჩამოქურუხდა).....	61
*** (მუზარადი გვეხუროს და)	62
*** (ნუღარ გაკრობს მონისღება).....	63
*** (ცა)	64
სარვა – გატა.....	65
*** (ნათლის სვეტად ჩამოსული).....	66
*** (ვითარცა გემოდღვრავს	

ეკლესიასტე).....	67
*** (ქართული სიტყვა ბრიალებს ალივით).....	68
*** (სიცოცხლის ხე რწმენას შრიალებს)	69
სამი ძმა	70
*** (ღმერთებმა მარადისობა გაიმეტეს).....	71
*** (ურწმუნოთა შიშთვალით).....	72
*** (აიეტის კოლხეთივით)	73
*** (ოქროს ფრთიანმა შენმა პეგასმა) ...	74
*** (ვით წინ ათასწლეულების).....	75
*** (ვისაც შენი სიყვარული)	76
*** (შენს ცის ქვაბში ნაადრევად).....	77
*** (ისე).....	78
*** (შვიდი ათასწლეულის).....	79
*** (გრაალის ხსნის წადილმა)	80
*** (თუ ჩემი წერა-მწერალი).....	81
მთაში.....	82
*** (ლოცვით მორწყულ ცის მინდორზე) ..	83
ენქიდუ და გილგამეში.....	84
*** (პოეტს მეცხრე ცის ბინადრის).....	85

*** (ვით ლუკას და იოანეს).....	86
*** (სიცოცხლე და სიყვარული).....	87
*** (ადამის ძისთვის რაც მთვარია).....	88
*** (აიეტის დიდ კოლხეთს).....	89
*** (ცისქვეშე მარად მელინი).....	90
ბარუქს, მერონსა და თემანს.....	91
მარტყოფი, მარაბდა – 1625.....	92
*** (სიკვდილ – სიცოცხლის ჭიდილი)..	93
ვარსკვლავთცვენა	94
მთაწმინდა, დიდუბე.....	95
ისევ ხორგის სასაფლაო	96
*** (უვიცები და რეგენები).....	97
*** (შხამით პირწამახული).....	98
*** (კოლხეთის წარსულიდან).....	99
*** (არ გექნება თვალი სველი).....	100
*** (დილის ბინდ-ბუნღში).....	101
*** (ჯოჯოხეთი მიგელის).....	102
ეკის მთა.....	103
*** (მეცამეტე ცისა და).....	104
გაზაფხული	105
*** (– აღბათ, სულ მალე მოენატრება).....	106
*** (გაი პატრიოტები).....	107

*** (მარტყოფს).....	108
*** (დღე და ღამის შუა გადებულ).....	109
*** (თავზე გადგას ნათელი)	110
*** (ვითა კოლიზეუმი)	111
*** (პოეზიის ტადარში)	112
*** (ბნელ ქვესკნელში შობილი).....	113
*** (მეცამეტე ცის დარბაზში).....	114
*** (ცა)	115
*** (ჩვენ როცა გარდავიცვლებით).....	116
*** (ვარსკვლავების საჩქეღზე)	117
*** (ვითარც სული).....	118
სტოუნხენჯი.....	119
*** (შენი ბედის ვარსკვლავი)	120
*** (მეხის ძახილზე)	121
*** (დილის მზისებრ მოეღვარეს).....	122
*** (შოროეული წარსულიდან).....	123
30-ე პარალელი	124
*** (ისევ ჰყვავის ედემ ბაღი)	125
*** (ცივი სიშორით გადახურული).....	126
*** (შორი ათასწლეულების).....	127
*** (მნათობებში ანთია).....	128
*** (ჯერ კიდევ შორს აქვს სავალი)	129

ტიგროს – ეფვრატ – ფაზისი.....	130
ისევ „იქმენ ნათელი!“	131
კოლხებსა და ლაზ-მეგრელებს.....	132
*** (ასო არა).....	133
*** (ვარსკვლავებით მოკვარჩხალე)	134
უსურვაზი.....	135
ბაბილონის გოდოლი.....	136
*** (ძერების და ყვავ-ყორნების).....	137
*** (არყოფნის ციდან ჩამოსულები)	138
ნოუმენი.....	139
*** (ზეციურ საუნჯეთა)	140
შენი ცა.....	141
*** (მთათა მიღმა მთიები).....	142
*** (რისხვა ათასწლეულთა).....	143
*** (სიამაყე მთებური).....	144
ღექსებია – ჰერმეტული.....	145
წმინდა ეფრემსა და პავლეს.....	146
აპოკალიფსური რიცხვები.....	147
*** (შენ კოლხი ხარ).....	148
*** (შენ).....	149
*** (კოლხეთს და ბაბილონს).....	150
ზაგროსის მთიანეთი	151
*** (შორეული წარსულიდან).....	152

*** (ულმერთოდ რომ იარები).....	153
*** (ცა გელის ცის ბინადარს).....	154
*** (გაწვალებს კოსმოგონია).....	155
ქორიბის და სინას მთის.....	156
*** (ცეცხლის ფრთიანი ელვის პეგასით)..	157
*** (პონტოს ბობოქარ ზღვას გასცქეროდა).....	158
*** (ძველ კოლხეთის სანაპიროს)	159
*** (მეცხრე ციდან ჩამოსული).....	160
თათუ.....	161
*** (ლამის იქიდან ისმის ძახილი)	162
*** (კოლხეთში).....	163
*** (ვარსკვლავებს იქით...)	164
გათენება	165
მთებში.....	166
ერთი ვარსკვლავი	167
*** (მაღალია შენი ცა)	168
დაგატყხეს რისხვა ზევსის	169
*** (ნიკოფსიიდან)	170
*** (შენს ქართველობას).....	171
*** (ვითარცა აუღებელ ციხეს).....	172
76 წიგნი	173

*** (შორს).....	174
იაყელი.....	175
*** (ძე ხარ პოსეიდონის)	176
კოსმიური მხედარი.....	177
ხორგა	178
ანი და ოხი.....	179
*** (ბრმა სამყარო!).....	180
გრაალი, ეფუთი და დაო.....	181
ფსალმუნი	182
*** (ხიდან).....	183
*** (ლოცვად მოუსხამს ზეცას მთიები).....	184
*** (მარადიულ ცის ტილოზე).....	185
*** (ვით მზე დილას).....	186
*** (სადღაც ათასწლეულების).....	187
*** (როს მზემ დასაველით თვალი მიღულა).....	188
*** (რა ვქნა!).....	189
*** (სიცოცხლე).....	190
*** (ხელთ ეპყრა კოლხურ მთვარის ნაჭერი!).....	191
რაფაელის პარნასი.....	192
ხილვა: ხვთისშვილები.....	193

*** (ჭკუას ვარიეტებ...)	194
ლაზარე	195
სამება	196
*** (ითვლი მკერდზე)	197
*** (ვითა სკა ახალნაყარი)	198
ალ-ქინდი და ალ-ლაზილი	199
*** (წუხილად ცაში ასული)	200
იახსარი და ბელელა	201
*** (ზვირთებზე ამხედრებული)	202
ტაო-კლარჯეთში	203
ვით კოლხი ქრონოსი	204
*** (უსასრულობაში)	205
ჯვრები: გუდან-ლაშარის	206
ქუგალე	207
*** (ვითარც ადრე)	208
*** (რომ დაგავიწყონ წარსული)	209
*** (ეზოთერიკულს მისდევდა ბილიკს...)	210
*** (იყო სარგონ მეორე)	211
*** (მიიმღერის სიყვარულს)	212
ბენეფიციუმი	213
არამხუტე – ამირანი – პრომეთე	214
*** (სადღაც მარადისობის)	215

*** (მარად მედინი მზის და).....	216
იასპით და აქატით.....	217
*** (ყველა გზა აღბათ იქ უხვევს)	218
*** (მიმწუხრისას წუხელ მთვარემ).....	219
*** (ისე, ვით სიცოცხლე).....	220
*** (ვითარც ათასწლეულების).....	221
*** (არაგვი დეღვას დაგვირდა)	222
ამირსპასალარი	223
მიქაგამრიო	224
ქამანდარი	225
*** (ადამის ძის ისტორია)	226
*** (გაჩენის დღიდან სივრცეებს).....	227
*** (ღრუბლების ზვირთები დელავენ) ...	228
ჩე გოლა.....	229
*** (მწუხრისას ცის ბილიკებით).....	230
*** (სიცივის კიბეებით ჩამოდის ზამთარი)	231
*** (ვითარც კოლხურ მზის ნაშვიერს).....	232
*** (ფაზისის არა)	233
*** (ჩამავალი მზის ხვინჭა სხივები)...	234
*** (აბაზებმა და მაჰმადხანებმა).....	235
*** (ეს სამყარო მთელი).....	236

*** (მეხი – მესხ მისღევს).....	237
*** (მიწისგან არა).....	238
*** (სიცოცხლე არა).....	239
სვანეთში.....	240
ბორხესი და მარკესი.....	241
*** (ყოფნაც და არყოფნაც).....	242
*** (მწუხრის კართან ხეები).....	243
*** (ყურშა ვარ ყოფნის ერთგული).....	244
ოსირისი და იზიდა.....	245
*** (ქვეყნის ორომტრიალში).....	246
*** (შოორ წარსულში პელაზგი).....	247
ქართული სული.....	248
*** (მზის შვილი ხარ და სამყაროს).....	249
ხილვა: ქსენოფონტე ფაზისთან.....	250
*** (ზღვის მეუფობამ და).....	251
სკვითები ლაზიკაში.....	252
ჩილდირთან და მაკრიალთან.....	253
*** (ყოფნის ტყეში ვჭკერეც).....	254
დისტიქი.....	255

ვაჟა ეგრისელი
კოლხური უსალმუნები

100 ტომად
ტომი 9

VAZHA EGRISELI
“KOLKHURI PHSALMUNEBI”
ONE HUNDRED VOLUME
VOLUM 9

გამომცემლობის
რედაქტორი – ნანა ღუმბაძე
მხატვარი – სპარტაკ ცინცაძე
მხატვრული რედაქტორი – ირაკლი უშვერიძე
ტექნიკური რედაქტორი – ნანა ღუმბაძე
კორექტორი – იანჯეი რობაქიძე
კომპიუტერული
უზრუნველყოფა – ეკა და დავით ჯიფშელაძეები

გამომცემელი – ზურაბ დოღვაია

ფასი 20 ლარი

თბილისი
2020

გამომცემლობა „უნივერსალი“

თბილისი, 0186, ა. ჰოლიბოროსკისაძის №4. ☎: 5(99) 33 52 02, 5(99) 17 22 30
E-mail: universal505@ymail.com; gamomcemlobauniversal@gmail.com